

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Un corb alb.

Săptămâna trecută au eșit în Pesta două broșuri sau cărțițele, scrise în ungurește, cari se ocupă cu unele stări și fapte din viața politică publică maghiară.

Ele au dat naștere la un mare svon și discute și în foile noastre de aici și din România, de oare-ce cuprinsul lor privește și pe naționalitățile nemaghiare și cu deosebire pe noi Români.

Una din ele e scrisă așa, cum știm că obicinuesc a scrie Maghiarii despre sine, adevărat cu laude în gura mare. De aceea ea ar fi vrednică de puțină luare aminte, dar' devine însemnată prin faptul, că autorul ei necunoscut laudă pe căzutul ministru Bánffy și purtarea politică ce a avut-o el față de noi naționalitățile, câtă vreme a fost ministru și privitor la aceasta face unele destăinuiri.

Broșura, scrisă poate la indemnul lui Bánffy, ni-l arată pe fostul prim-ministru, ca pe cel mai naționalist ministru maghiar. Autorul ei laudă pe Bánffy, că a știut să spioneze pe poarele nemaghiare, să le oprească dela ori-ce lucrare și avânt politic național și pe calea aceasta să ducă spre deslegare cauza naționalităților.

O fi, o fi, dar' dacă privim lucrul mai de aproape, vom vedea, că Bánffy nici un bine n'a făcut patriei prin purcederea volnică față de naționalități și nici un pas n'a dus înainte cauza națională spre deslegare, de oare-ce o cauză, cum e a noastră, a popoarelor din Ungaria nu se împacă cu apăsare, cu poliști și gendarmi, ci prin îngăduială,

dreptate și recunoaștere de drepturi, ce se cuvin fiecărui popor.

Mult mai însemnată este a doua broșură scrisă de Kún Sámuel, care se ocupă cu deosebite stări de ale Maghiarilor și ia la răfuială unele fapte de-ale politice maghiare. Însemnătatea broșurei constă în aceea, că autorul, în abateră dela moda ungurească, ia la critică aspră pe Maghiari, arată că ei în multe privințe sânt »fală goală« și osândește pornirile de laudăroșie peste măsură.

Atât de deosebită este această broșură de alte broșuri maghiare de acest fel și de felul îngâmfat de scriere al foilor maghiare, încât ea se poate numi »corb alb«.

Între altele autorul arată, că pe terenul material la Unguri nu se face decât »geșeft« urcios și nu se alcătuește nimic sănătos; că în știință Maghiarii sânt foarte slabi și istoria încă se lucră numai în înțeles șovinist (laudăros). Arată apoi mai departe, că aproape toți Maghiarii sânt orbiți de șovinism și îngâmfare, încât se fac de ris înaintea Europei culte și sânt dușmăniți de poarele din patrie și de cele vecine cu Ungaria. Zice apoi că sərbarea mileniului a fost greșită, a fost o prostie, de oare-ce dacă e vorba de sərbare, trebuia sərbată nu năvălirea Ungurilor în aceste țeri, ci încreștinarea lor și întemeierea statului unguresc.

Vorbind despre legi, arată că legea despre »kisedovuri« e tiranică, de oare-ce prin ea se iau copii mici (sub 6 ani) dela mame și li-se dă creștere străină. Aceasta numai cu scopul, ca să-i maghiarizeze, dar' fără de a se ajunge acest scop. Cere ștergerea acestei legi.

Despre naționalități zice, că trebuie împăcate, dar' prin dreptate, prin respectarea limbii, însușirilor și culturii lor și prin deplină îndreptățire pe teren politic și administrativ, punând capăt nedreptăților solgăbircești și de panduri, dar' nu numai pe hârtie, ci aievea și de fapt.

Eată, de acestea le spune Kún Maghiarilor și foarte bine face. Compatrioții nostri prea s'au înfumurat, prea s'au încrezut — fără temei. Trebuie deșteptați din visurile lor fantastice, ne-bunești, căci numai așa s'ar pute face pace și liniște în țeară. Broșura lui Kún este un duș de apă rece, pe creerii prea inferbentați și cel-ce a scos-o e vrednic de laudă, ear' meritul îi va fi și mai mare, dacă, după-cum făgăduiește, va mai scoate și alte cărți de felul acesteia.

Averile grănițerești în primjdie. Prin ținutul fostilor bravi grănițeri de odinioară dela Năsăud, se vorbia în timpul mai nou, că se va face o cale ferată pe valea Someșului, cu scop de a da un avânt mai mare negoțului din acele părți.

În urmă a eșit la iveală, că această cale ferată vor să o facă niște Jidani, spriginiți de stăpânire. Acesti venetici aveau planul, ca cu ajutorul stăpânirii să silească comunele, ca să voteze spre acest scop 500 mii sau o jumătate milion florini și acesti bani să se iee împrumut cu intabulație pe averile grănițerești, fără ca grănițerii să primească interese după această sumă.

Urmarea ar fi, ca comunele să fie stoarse până la măduvă pe mai multe

FOIȚA.

POPA TOMA.

(Urmare și fine).

Atunci îl lăsară acasă cu pensie de 12 fl. pe lună. Mulți îl cunoscuseră, mulți însă numai de nume îi auziră. În căsuța lui cea părăsită se ținea acum slujbă d-zeească de când le arsese biserică. El cum ajunsese își luă căciula cea militărească de pe cap și dădu binețe preotului, sărutându-i mâna, apoi dete mâna cu cunoscuții ce erau de față.

Auzind Dumitru ce sfat au oamenii, 'i-se umplură ochii de lacrimi de bucurie și prinse și el cuvânt.

»Oameni buni și cinstite părinte! Eu cât am fost dus în țeri străine, am fost pus la lucru de poduri, acolo am învățat zidăritul și bărdășitul, și am nădejde, că fără meșter străin, numai eu cu sătenii nostri, o să facem o biserică să fie fala satului nostru«.

Toți se bucurară de vorbele lui, fiecare vedea în gândul lui biserică isprăvită, toți îl priviră cu cinste ca și pe părintele Toma.

Din minuta aceea părintele Toma avea un ajutor puternic la toate planurile lui. Schiop fiind Dumitru Săftuței nu putea umbla la lucrul câmpului, ear' fiind acum și bătrân și cu o leacă de pensie, se așeză la popa Toma, acolo mânca și acolo se odihnea, erau ca doi frați.

Oamenii își vedeau de lucrul lor la câmp și în grădină, ear' când aveau vre-un minut slobod adunau bolovani și petri din grădini și-i duceau la locul bisericeii. Astfel până toamna, colea când cade frunza, grădinile erau toate curățite de petri, ear' în locul bisericeii era o grămadă de peatră cât o șură de mare; petri mari și mici.

Popa Toma se uita mulțumit la grămada de peatră, ear' Dumitru schiopul mai mult era acolo, cu ciocanul în mână, tot cioplea și făcea fețe la petrile

ce 'i-se păreau potrivite și le așeza deoparte.

Din toamnă încă se puse popa Toma cu Dumitru schiopul și cu sătenii și merseră pe dâlma dealului la groapa cea de peatră de var. Acolo părintele le arătă bunătatea ce este îngropată și le spuse: »Dragii mei, aci avem o comoară mare, dar' trebuie desgropată. Peatra aceasta e peatră de var, vom face un cuptor mare, vom scoate peatră de var și o vom așeza-o și arde, apoi vom vinde-o pe bani buni, cu cari ne-oim acoperi cheltuelile pentru facerea bisericeii. Am fost la oraș. În primăvară se începe zidirea unui spital. Trebuesc vre-o 400 mierțe de var, și dus acolo plătesc varul cu 1 fl. mierța. Voiți să facem și ducem noi acel var, ca să avem și bani gata, că măsarul pentru uși și ferestri bani va cere, ear' zugravul fără bani nu va veni, deci de bani avem lipsă și bani deocamdată numai din var putem face. Uitați-vă, d-voastră dați ajutor la nenea Dumitru

zeci de ani, de tot venitul, până la suma de 500.000 fl., ear' dacă interesele sau sumele de amortizare (ștergere) ale împrumutului nu s'ar pute plăti regulat, atunci să se aducă sub tobă și averea nemisătoare — munți, pășuni, păduri — a comunelor, și astfel ele să fie nimicite total.

Afacerea ascundea în sine mare primejdie, dar' se vede, că grănițerii au priceput cum stă treaba și au pășit împotriva primejdiei.

Precum se vestește mai nou, reprezentanța comunală a Năsăudului n'a voit să iee în desbatere afacerea cu împrumutul de 1/2 milion, cerut pentru calea ferată, adică a respins punerea ei la ordinea zilei.

Aceasta e o purtare bravă; ea trebuie urmată și de alte comune și peste tot trebuie să se facă o împotrivire strașnică contra uneltirilor de a sărăci comunele și cu vremea a pune mâna pe averile grănițerilor, ceea-ce e planul Jidanilor, cari în Năsăud și pe valea Someșului s'au înmulțit atât de tare.

Grănițeri, fiți cu băgare de seamă!

Croații în contra limbei maghiare. Din incidentul împreunărei rețelei telefonice din Agram cu rețeaua de stat, direcțiunea de poștă și telegraf din Budapesta a dat în limba maghiară și croată catalogul abonenților. Ziarele croate taxează acest lucru drept vătămăre a pactului ungaro-croat și provoacă pe Croați să retrimită catalogul și să pretindă dela direcțiune catalog numai în limba croată.

Opărit. Conte Tisza Pista a declarat în rîndul trecut în dieta maghiară, că Ungurii de două-ori au dat ajutor Nemților din Austria și s'ar salveze și mențină puterea, dar' acuma nu pot să le mai deie nici un ajutor. Caută și Nemții singuri de cap. La asta vine »Boemia«, organ german, și-i spune lui Tisza Pista să nu se prea înfumureze, pentru-că existența Nemților din Austria e mult mai bine asigurată decât existența Maghiarilor în Ungaria.

'Ți-a trebuit palma, cocoane Pista?

să facă cuptorul de ars var, lemne avem de-a'ndemână destule, și uscate și verzi, brațe muncitoare avem, numai voea să o avem, ear' voea, cred că D-zeu ne-o va ține. Până gătam de făcut biserica, scoatem din acest deal var și-l vinдем, după aceea ne vom cugeta ce-i de făcut, ori că îl vom da în arîndă pe bani gata, ori că ne vom scoate noi după trebuință.

Oamenii priviau mirați la petritele acelea, pe cari ei toți le vîzură de atâtea-ori, fără să le plesnească prin minte, că acelea sînt bani curați.

Apoi ridicându-și pălăriile de pe cap își făcură toți cruce și ziseră: Mulțumim-ți ție Doamne, că ne-ai trimis nouă pe Mesia, care să ne scoată din robie și din orbie, și să ne ducă la bunăstare și la împlinirea voei sf. tale.

Și se apucară oamenii mei de lucru, sub conducerea lui Dumitru schiopul și a popii, unii săpau peatră, alții zideau cuptorul, alții trăgeau lemne uscate din

Sângele apă nu se face.

Sub acest titlu *Revista Orăștiei* scrie următoarele, pe care le recomandăm în luarea aminte cu deosebire a frunțașilor noștri dela sate:

Cu aceste cuvinte 'și-a sfîrșit Excelența Sa noul Metropolit al bisericii gr.-or. Ioan Mețianu, discursul ținut cătră reprezentanții bisericii gr.-cat., cu ocaziunea instalării Sale.

Și e mult zis prin aceste cuvinte.

Dacă fiecare dintre noi, cu ori-ce ocaziune și în ori-ce timp ar fi condus de înțelesul acestor cuvinte, atunci de sigur că nu ne-am mai pute plînge cum astăzi, cu durere constatăm, ne plîngem, despre relele porniri venite dela frații de un sânge din cauza confesionalismului.

Căci dacă urmărim cu atențiune toate câte s'au făcut de un timp încoace aproape pe fiecare teren, vedem că confesionalismul a fost cauza multor neînțelegeri și neplăceri între noi Români.

Atât de mult s'a infiltrat acest rîu în inima multora dintre noi, încât e destul ca să se svonească din o parte sau alta, că s'a pus la cale vre-o întreprindere, sau vre-o lucrare pentru oare-care scop filantropic, ca unii sau alții să respingă dela sine ori-ce lucrare comună.

Și aceasta e foarte trist.

De ce oare această ură între noi, dacă supti sîntem de soarte ca în măsură egală să îndurăm nedreptățile ce ni-se fac din partea dușmanilor noștri, dacă aceleași obiceiuri, aceleași datine, aceeași credință etc. avem și unii și alții?

În ziua de astăzi avem deja mulți printre noi, cari umblă, putem zice în ruptul capului, ca să sădească ură între bisericile noastre surori.

Ear' dacă aceasta așa va urma și pe viitor, ne vom trezi, că azi puțin, mâne și mai puțin interes va arăta poporul nostru chiar față de biserica proprie.

Pentru câte neînțelegeri, cari putem zice au fost foarte neînsemnate, nu au trecut unii sau alții la biserica soră. Ba au obvenit chiar casuri, că trecînd odată, nu au stat mult, și earăși s'au întors la biserica lor.

Se vede deci destul de lămurit și numai din un cas s'au altul, că poporul, în urma desbinărilor ce le fac unii vînători de suflete, o iau trecerea aceasta ca pe un lucru simplu.

Să lucreze fiecare pentru biserica sa, și dacă tocmai nu poate sau nu voește ca să ajutore și pe cea a fratelui seu, atunci barem să nu seducă și pe alții dela aceasta.

Căci avem bărbați, cari fără considerare la confesionalism, jertfesc mult-puținul cu dragă inimă și pentru o biserica și pentru alta.

Ar fi încă foarte multe de zis în chestia aceasta, încheiu însă tot cu cuvintele citate din discursul Exc. Sale Metropolitului Ioan Mețianu, că: »din zi în zi tot mai mult sîntem avisați unii la alții« și că cu toții sîntem fii unui și aceluiași popor, cu una și aceeași limbă, una și aceeași cultură, unele și aceleași scopuri naționale-culturale, deopotrivă devotați aceleiași națiuni.

grămezile ce le făcuse lăzuind, alții tăiau mesteceni din pămînt și-i făceau stînjini. Chiar și muierile dau ajutor. În 3 sептемăni fu ars gata cel dintăiu cuptor de var, 450 de mierțe și fu încărcat pe cară și dus la oraș, unde numai decăt li-l răscumpărara un întreprinzător italian cu 450 fl. și le spuse că este cel mai bun var din câte a cumpărat de când e în Ardeal. Bucuria oamenilor, că în adevăr dealul lor este o comoară de bani! Numai de aceea vorbiau. Au și făcut în iarna aceea vre-o 4 cuptoare de var și toate le-au dat pe bani gata pe la întreprinzători, că aceia cum aflară de bunăstarea varului dela Mesteacăn, îl cumpărară pe bani gata, ba îl plăteau chiar mai bine decăt al altor vărari.

Primăvara începură la facerea bisericii și pe Sfânta Maria-mică fu gata. Atunci veni episcopul cu protopopul și o sfinți. Nu se puteau destul mira de hărnicia popii Toma și a săracilor lui poporeni. Din minuta aceea satul Me-

DIN LUME.

Lupta în Filippine.

Pe când în Europa și în celelalte părți de pămînt e pace între țeri și popoare, departe dela noi în insulele Filippine, decurge o luptă crâncenă între poporația de acolo și între Americani. Știm, că insulele au fost stăpânite de Spanioli. După răboiul Spaniolii le-au dat Americanilor, dar' Filippinenii precum s'au răsculat împotriva Spaniolilor, așa nu vreau să fie stăpâniți nici de Americani, ci vreau să fie liberi.

De aci decurge lupta și ea e tot mai înverșunată. Știrile mai noue vestesc lupte mari, și fiindcă veștile sînt din isvor American, se pare, că Americanii au învins până acuma.

Astfel Sămbătă a fost o mare luptă, luând parte la ea câte 12 mii de luptători din amîndouă părțile.

În 27 Martie, pe la orașelul *Polo*, a ținut lupta toată ziua. Americanii au avut 40 de morți, Filippinenii, se zice, că au suferit mari pierderi.

Pierderile Americanilor sînt din 4 Februarie și până acum 157 de oameni morți și 864 răniți.

Din toate părțile.

Guvernatorii și caimacamii provinciilor europene ale Turciei au adus la cunoștința autorităților creștine și mohamedane porunca Sultanului, ca să trăească în pace între olaltă, căci în cas contrar vor fi aspru pedepsite.

Prințul *George*, guvernatorul Cretei va face la vară vizită Sultanului. Se discută formalitățile. Din partea Greciei se pretinde să fie primit ca un membru al unei dinastii demnitoare, și nu ca supus.

Din *Valparaiso* se anunță, că în *Bolivia* (America-sudică) a erupt o răscoală a Indianilor. S'a trimis contra lor miliție.

Locuitorii creștini din comunele *Mitrovița*, *Pristina*, *Guilan* și *Colasin* (Albania), au dat o adresă Sultanului, în care cer egalitate și dreptate.

Din *Kopenhaga* se anunță, că în curînd va pleca la China un vapor danez de răboi, pus sub comanda prințului *Valdemar*. Scopul vaporului e să ocupe un port pe malurile Chinei pentru Dania.

Guvernul rusesc continuă cu măsurile tiranice contra Finlandei. Mai de nou a decretat, că mărcile postale finlandeze care se disting de mărcile rusești, se vor înlocui cu mărci rusești.

steacăn luă altă față. Poporul avea cea mai mare încredere în preotul lor, vorbele lui erau ascultate, pildele lui urmate. Pomii se înmulțeau prin grădinile popii și ale poporenilor și creșteau ca din apă; cu timpul începură a face roade tot din ce în ce mai multe și le aducea venite frumoase. Baia de peatră de var o lăsară ca bun bisericesc pentru toți vecii și o dădură în arîndă la un Italian, care se și mută la ei. Înaintînd poporul în avere nu mai făcea bordeie de grădele, ci tot case de peatră; pe seama preotului făcură o casă parochială ca o curte domnească și tot satul luă altă formă.

Azi nu-i de a se mai cunoaște satul Mesteacăn. Cine n'a fost acolo de acu-ș 50 de ani, acum ar jura că nu-i acela. E plin de pomi, cu case de zid, cu drumuri bune, ear' oamenii bine hrăniți și bine îmbrăcați. Lângă biserica e o zidire mare — școala, care se susține din venitul băiei de var. Dascăl e Trandafir,

Împărțire de semințe.

Dela »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu« primim următoarea împărțire:

În ședința comitetului central, ținută astăzi, s'au distribuit între membrii Reuniunii în mod *gratuit* 51 chlgr. sēmēnță de trifoiu, 18 chlgr. sēmēnță de napi de nutreț, 43 chlgr. sēmēnță de lufternă și 17 chlgr. sēmēnță de cânepă italiană în preț de aproape 80 fl., și anume:

a) Sēmēnță de trifoiu:

Moise Pop, proprietar în Ludoș; Avram Acilenescu, notar în Gales: *la ambii câte 2 și jum. chlgr.* Ioan Petrișor, paroch în Cornățel; Petru Iuga jun., capelan în Tilișca; Nicolae Cărpenișan, paroch în Rēhău; Demetriu Săcărea, inv. în Sebeșul-superior: *la toți câte 2 chlgr.* Iordache Roșca Căpitan, primar în Seliște; Ioan Căliman, inv. pens. în Cornățel; Ioachim Munteanu, paroch în Gurariului; Ioan Troancă și Ilie Tănase, ambii învățători în Ludoș; Ioan Doican, neguțetor și Toma Doican, paroch, ambii din Sebeșul-inferior; Petru Iuga sen., adm. prot. în Tilișca; Demetriu Chirca, inv. pens. în Seliște; Demetriu Săcărea, paroch și Nicolae Săcărea, inv., ambii din Tălmăcel; Demetriu Orăștian, inv. în Apoldul-inferior; Sabin Savu, notar în Vale; George Stoica, inv. în Sebeșul-inferior; Comuna politică Gales; Ioan Răchițan, inv. în Gales; Nicolae Penciu, jude r. în pensiune în Sibiiu; Nicolae Hința, inv. în Sebeș: *la toți câte 1 și jum. chlgr.* Ioan Cosma, notar în Ludoș; George Stănuleț, inv. în Săsăuși; Demetriu Sērbu, funcționar de bancă în Sibiiu; Ieronim Spornic, notar în Veștem; Ioan Bânda, paroch în Roșia-săsească; Ioan Căndea, protopresbiter în Avrig; Irimie Răduț, notar în Racovița; Toma Fluxe, primar în Sebeșul-inf.; Comuna bisericască, Gales; Vasile Vasiloiu, cărcimar în Nucet; Ioan Bunea, notar în Cacova: *la toți câte 1 chlgr.*

b) Sēmēnță de napi de nutreț:

Dan Olariu și Toma Alexandru, ambii economi în Roșia-săsească: *la ambii câte 2 chlgr.* Nicolae Neamțu, diacon-inv. în Seliște; Nicolae Veștemean, fost primar în Veștem: *la ambii câte 1 și jum. chlgr.* Bucur Săvoiu, econom

în Sibiiu: *1 chlgr.* Ioan Doican, neguțetor și Toma Doican, paroch, ambii din Sebeșul-inferior; Petru Iuga sen., adm. prot. în Tilișca; Ioan Cosma, notar în Ludoș; George Stănuleț, inv. în Săsăuși; Valeriu Florian, preot și George Dănilă, inv.-dirig., ambii din Racovița; Demetriu Săcărea, paroch în Tălmăcel; Demetriu Sērbu, funcționar de bancă în Sibiiu; Ieronim Spornic, notar în Veștem; Demetriu Orăștian, inv. în Apoldul-inferior; Ioan Bânda, paroch în Roșia-săsească; Ioan Căndea, prot. în Avrig; Irimie Răduț, notar în Racovița; Demetriu Săcărea, inv. în Sebeșul-superior; Comuna politică Vale; Toma Fluxe, primar în Sebeșul-inferior; Vasile Vasiloiu, cărcimar în Nucet; Nicolae Hința, inv. în Sebeș și Ioan Hanzu, paroch în Cacova: *la toți câte o jum. chlgr.*

c) Sēmēnță de lufternă:

Laurențiu Cutean, paroch în Orda-de-jos; Nicolae Gavrea, paroch în Bendorf; Isidor Blaga, paroch în Lancrăm; Aurel Decei, viconotar în Gurariului; Lazar Prașca și Traian Florian, ambii canceliști advocațiali în Sibiiu; Valeriu Florian, preot și George Dănilă inv.-dirig., ambii din Racovița; Dr. D. P. Barcianu, prof. și Petru Moga, măiestru franzelar, ambii din Sibiiu: *la toți câte 2 chlgr.* Vasile Blaga, inv. în Lancrăm; Florian Bologa, paroch în Marpod; Demetriu Săcărea, inv. în Sebeșul-superior; George Stoica, inv. și Toma Fluxe, primar, ambii din Sebeșul-inferior; Ioan Beu, econom în Apoldul-inferior; Dr. Ilie Beu, medic în Sibiiu; Ioan Răchițan, inv. în Gales: *la toți câte 1 și jum. chlgr.* Nicolae Cărpenișan, paroch în Rēhău; Ioan Cosma, notar în Ludoș; Demetriu Sērbu, funcționar de bancă în Sibiiu; Ieronim Spornic, notar în Veștem; Demetriu Orăștian, inv. în Apoldul-inf.; Comuna bisericască Apoldul-inf.; Ioan Bânda, paroch în Roșia-săsească; Ioan Căndea, protopresb. în Avrig; Irimie Răduț, notar în Racovița; Sabin Savu, notar în Vale și Ioan Hanzu, paroch în Cacova: *la toți câte 1 chlgr.*

d) Sēmēnță de cânepă italiană:

Ieronim Mardan și Valeriu Arsenie, ambii inv. în Gurariului și la ambii câte 2 chlgr. Ioachim Munteanu, pa-

rōch în Gurariului; Comuna politică Vale și Sabin Savu, notar în Vale: *la toți câte 1 chlgr.* Iordache Roșca Căpitan, primar în Seliște; Ioan Căliman, inv. pens. în Cornățel; Isidor Blaga, paroch în Lancrăm; Moise Pop, propr. în Ludoș; Ioan Petrișor, paroch în Cornățel; Ioan Doican, neguțetor și Toma Doican, paroch, ambii din Sebeșul-inferior; Vasile Blaga, inv. în Lancrăm; George Stănuleț, inv. în Săsăuși; Nicolae Săcărea, inv. în Tălmăcel; Comuna bisericască Apoldul-inf.; Florian Bologa, paroch în Marpod; Vasile Vasiloiu, cărcimar în Nucet; Bucur Săvoiu, econom în Sibiiu; Nicolae Hința, inv. în Sebeș și Ioan Bunea, notar în Cacova: *la toți câte o jum. chlgr.*

Pachetele de semințe, provăzute cu adresele celor împărțșiți se află depuse la societatea comercială »Concordia« (str. Măcelarilor nr. 20), de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverire.

Din ședința comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiu«, ținută la 28 Martie n. 1899.

Dem. Comșa,
președinte.

Victor Tordășianu,
secretar.

SCRISORI.

La lucru, plugari!

Doștat, 28 Februarie c.

Stimate Domnule Redactor!

Cu toții știm, că avem greutăți cu susținerea școalelor și plățirea învățătorilor, și de aceasta se nu ne mirăm mult. Căci cartea este o marfă scumpă. Apoi zicala ne spune, că: »cel cu carte are parte«. Dar' trebuie să ne uimească nepăsarea de care sânt cuprinși mulți din fruntașii noștri dela sate, în a căror mână este pusă soarta școlii și a învățământului.

Oare? întreb eu, — poate să fie poporul nostru atât de rămas, încât se nu cresteze întru nimic bunele sfaturi ce 'i-le dau purtătorii lui de grije? Ear' eu din pățanie viu și răspund, că nu, nu poate fi.

Poporul nostru este ascultător, primește sfaturile bune, le întrupează, numai cel care e pus în frunte, sfetnicul lui să fie om de omenie, să-i dobândească

ficiorul cel mai mare al părintelui Toma, ear' Dionisie, copilul al doilea al părintelui Toma, e preot capelan lângă tată-s' o. Popa Toma mai trăește încă, dar' nici de 5 ani nu mai poate face slujbă, ci șede în altar și cetește în Ciaslov până părintele Dionisie face slujba, apoi ese în ușa altarului și spune poporenilor vorbe înțelepte, ear' poporul ese mângăiat și merge cătră casă liniștit zicēnd: »De ne-ar ținē D-zeu încă mult pe părintele Toma, că de nu era el — satul nostru era prăpădit«.

Venise popa Toma mahnit în Mesteacăn, dar' după-ce odată puse satul în rind bun, nu s'ar fi mai dus de acolo, nici de 'l-ar fi imbiat să-l facă vlădică. Acum așteaptă ciasul eșirei din lume liniștit, ca omul care 'și-a implinit cu vrednicie chemarea pe acest pământ și lasă după sine un sat fericit și 2 copii fericiți, unul dascăl și altul popă în locul lui, în satul Mesteacăn. i.

Pētru Unguru.

Baladă populară auzită dela Martin Iovița din Comoriște, în dialect bănățenesc.

Āsta-'i Petru Ungur Petru
Sta'n givan cū fetcie mari
Iel cu gura 'm givănea
Cu urechia 'm asculta
Că 'mpēratu așa 'm strīga:
Cine 'n lume s'o afla
Prē ēst șērpie l'o tăia
Eu aluia mi-oi da,
Din cietacie giometacie
Din Bănat a treia parcie.
De când șērpie 'n drum s'o pus
Cietacia s'o încuniat
Țiligradu mi s'o spart
Triestă 'n capet s'o 'mbinat
Trocoțel s'o închieiat.
Pētru din gură'm zicia
Și așa mi's cuvēnta:
Remaniēț fetcie sănătōsē
Că mē duc la țara nōstră
Dar mergia cât mi's mergia
Dar iel Dōmnie că 'm vedgia
Nu știu vērfu muncelui
Au mi trupu șērpelui.
Dar lui d'aia nu'i pāsa

Că după nouă otară incolăcit șēgia
Cu capu prē cōdă sta.
Iel la iel când agiungia
Din gură că mi's grăia:
Bună ziua șērpilor
Șērpilor, bălaurilor!
Șērpōnia că'i mulțamia
Dar' șērpiele îi corgișa.
Fieț curvā maică-ta,
Dō cie lui îi mulțamiesci
Au cu iel să ci'ortaciesci
Pre min' să mă năpustesci,
Că prē iel o s'ă'l mănānc!
Lasă'l șērpe nu'l mănca
Că'i pria frumoșel voinic,
Hai s'ă'l lāsām dē sēmēnță!
Pētru fuga că mi's da
Șērpiele sō sloboza
Cōdă zbici că mi-o făcia
Naintcie io arunca
Căluțu'i împiegieca
Pān la cōstă'l cupringia.
Pētru sabia 'm trāgia
Și în șērpie că mi's da
Prungie gāngia nu lovia
Sabia 'n trei sē frāngia,
Și la fugă mi-o punia.
Iar șērpie se slobozda
Calu iar împiegieca

încrederea. Am zis, că din pățanie vorbesc, și anume: Comuna noastră *Doștat*, curat românească gr.-cat., până mai anu 'i-se dusesse vestea că are locuitori răsbunători și răi. Și pentru-ce? Pentru-că în frunte nu aveam oameni cum se cuvine. Astăzi cu oameni noi, s'au schimbat toate. Astăzi, la noi »răii« — de mai înainte se uită vecinii cu drag. Ne-am regulat primele cuincuenale pentru învățatori. Ne-am întrunit în 19 Februarie c. în școală mică cu mare, am pus basă unui *grânar* pentru un *fond școlastic*, ne-am înscris ca membri peste 100 de inși, cu îndatorirea, ca fiecare în decurs de un număr anumit de ani să plătească la acel fond câte 10 ferdele bucate.

Am făcut sub oblăduirea de acum un pas spre bine și avem nădejde, că despre noi în viitor, ori-cine ar vorbi, nu poate, numai bine să grăiască.

Baremi ar urma pilda noastră și alte comune! Atunci nu am ave cauză de a ne plânge că ne trage pielea pentru plata învățătorilor.

La lucru dar', frați plugari, asigurați-vă școala și viitorul ei. Ear' domnii preoți ca fruntași implinescă-și cu scumpătate sfânta deregătorie de luminători ai poporului, premeargă cu pildă bună și atunci: »Vie valuri mari de foc, nu ne vor clinti din loc«.

Matein Crăciun,
plugar.

Stări bolnăvicioase.

Sohodol (Munții-Apuseni), Martie 1899.

Onorate Dle Redactor!

Foarte greu îmi cade, că nu pot să vă scriu și lucruri frumoase, plăcute, ceva faptă nobilă din comuna noastră. Dar' nu eu sunt de vină. Cât de eu drag 'mi-aș lauda și eu comuna și cât de bucuros aș ridica-o mai presus de altele în ochii lumii, dar' dacă nu aflu prin ce!? Nimic nobil și vrednic de laudă pe la noi nu înfloreste, nimic ce ne-ar pute face să ne mândrim, că suntem sohodoleni, cum se mândresc alții de comunele lor; la noi în toate privințele e un aer nesănătos, stricat, înveninat, care naște apoi cele mai nesănătoase și bolnăvicioase împrejurări.

Pătru buzdugan trăgia
Pr'ungie gângia nu lovia
Buzduganu se spărgia
Iar la fugă mi-o punia.
Șierpie iar se slobodza
Și calu'i împiegieca
Sulicióra că'm trăgia
Pr'ungie gângia nu lovia,
Iar la fugă mi-o punia
Și din gură așa'm zicia:
Dă'm Dómnie un gând curat
Dă șierpie mă ved scăpat!
Dumniedzeu în gând mi' da
Mâna 'n pozonari băga
Scăpărâmincie'm scocia
Lumină trestii mi da.
Dar șierpiele că'm curia
Și prin foc și prin lumină
Ca se pună gura binie.
Vântul marié abura
Trestia că mi's argia
Ochii lui că mi's sária
Și din gură așa'm zicia:
Audz Pietrie, Ungur Pietrie
Dacă ochii tu m'ai ars
Intórcice tu napoi
Și tu capu mie'm taie!
Că și ieu am fost ca cinie.
Maica mia m'o blăstemat

Stări bolnăvicioase au dăinuit la noi de când e Sohodolul, dar' poate niciodată ca acum. Cine s'ar pune să scrie istoria, ori să facă monografia comunei noastre, la tot pasul ar trebui să se isbească de atari oameni, — firește fruntași cu titlul de conducători — cărora nu durerile noastre și alinarea lor, nu lipsele și neajunsurile noastre, nu *luminarea noastră*, nu îndulcirea necazurilor și sărăcia noastră, cu un cuvânt: nu *binele* nostru le zace la suflet, ci *punga* lor, cum se 'și-o umfle mai bine și mai iute. Atari oameni a crescut și îmbuibat la sînul seu Sohodolul: mici la suflet, căciulitori și uniliți înaintea *domnilor*, dar' față de popor îngâmfați, măreți, fără milă.

Cei-ce produc la noi stările bolnave din timpul de față și ne fac traiul amar, sînt: judele *Goia Ioan* (recte: *Goia János*) cu fiul seu *Dumitru* (preot în Sohodol).

On. cetitori de sigur vor fi curioși să știe mai deaproape cine sînt acești distinși bărbați, cu cari s'au mai întâlnit în coloanele acestei prețuite foi.

Goia János e primar de apoape un pătrar de veac, în care vreme el s'a îmbogățit peste măsură din sărac ce era; în acest timp a fost și suspendat odată, dar' judecata a eșit spre binele lui și earăși îl vedem biréu (primar). Dar' se nu ne mirăm de aceasta, căci încrederea *solgăbiréului* o are, apoi *Român* bun e, dovadă că în timpul procesului Memorandului se sbătea ca peștele pe uscat să oprească poporul de a merge la Cluj; administrator bun al averei comunale încă e, dovadă purtarea lui volnică din anul trecut cu ocaziunea îmbuglării pădurei comunale, apoi drumuri mai ticăloase ca în comuna noastră rar mai afli, etc.

D-zeu însă pe cei asupritori îi pedepsește, ear' pe cei asupriți îi ia sub puternicul seu scut. A fost voea lui să căpătăm ca vîcenotar pe dl *Ioan Vlas*. Se părea la început că și dl *Vlas* se scaldă în apele lui *Goia*, de aceea venirea lui în mijlocul nostru nu o socoteam ca un *bine*, socoteam că ni-s'a mai înmulțit cu unul numărul asupritorilor. Dar' acum cearcă să ne dovedească, că nu trebuie să-l judecăm prea aspru.

Că ieu șierpie să mă fac
Nouădzeci-si-nouă d'ómieni să mă-nânc.

Dacă nimie nu m'o tăia
Ieu iar om oi rămânia.
Pătru napoi să 'ntorcia
Și lui capu că'i tăia
Și din țapă mi'l punia
La 'mpératu să ducia
Imperatului mi'l da.
Și 'mperatu atunci mi'i da
Din cietacie giuimétacie
Din Bănat a treia parcie
Și'l ținea de măi bun fracie.
Maidan, în Mărțișor 1899.

Liuba-Iana.

R Î S.

Procopseala Țiganului.

— Măi Țigane, știi tu Tatăl nostru?
— Hei, hei, bădică, știu și pe moșul vostru!... era cu mustețele mari și-i plăcea să glumească cu noi.

Anume, în timp de 4 ani, de când e în Sohodol a avut ocaziune să-și adune date și convingeri, ce nespuse de încurcate și cât de rău merg treburile pe la noi. Având la mână dovezi vrednice de credință, 'și-a pus în gând să mântuiască comuna de boala, ce-i roade inima. A făcut adecă arătare în contra lui *Goia* la forurile mai înalte, acuzându-l că n'a pus în dare peste 108 case (comuna noastră are peste 4200 locuitori), că a relacsat în darea comunală peste 100 fl. sub cuvânt că debitorii sînt săraci; se înțelege, aceasta numai în tabele, pe când sumele vor fi intrat în *punga* cuiva. Îl acuză mai departe, că își face *venite oprite de lege* și dă pentru bani documente mincinoase. Aceste și alte lucruri mai mici aduce dl *Vlas*, ca acuză contra lui *Goia*. Un lucru nu 'i-se poate ierta dlui *Vlas*, anume, că în cearta aceasta trage și școala, arătându-o organelor de stat ca necorespunzătoare și prin urmare primejduindu-o într'un timp, când și altcum sînt destul de strîmțorate școlile noastre profesionale.

Comuna noastră așadar' ear' e în ferbere, toți așteaptă cu mare încordare și atențiune cele-ce vor urma. Oamenii se bucură, crezând sosit timpul să se scape odată de sarcina ce de atâta vreme apasă greu asupra-le. Dar' sînt și îngrijați, să nu pățească ca mai înainte, când din bunăvoința dlui jude au mai plătit sute de florini spese de proces.

Vrednic de tată este și fiul *Dumitru Goia*, preotul. Dînsul din om cu aspirații culturale, într'atâta s'a neglijat — stăpănit fiind de pofta de a se îmbogăți, și de goana după aur, — încât pentru dînsul cultură, idealuri sociale și naționale nu înseamnă nimic, din gura lui nu auzi decât plânsori în contra timpurilor: *că-s vremuri grele, câștiguri slabe, bani pușini*, ba că dacă îi va merge tot așa, se lasă de *popie* și se face *notarés*, că mai mult ar pute câștiga. Și, se înțelege, că îi merge tare rău, vezi cu ochii cum îi crește averea. Lucru nici nu e de mirat, dacă știi, că pe lângă venitele din parohie mai e *agent* la 2 bănci, că de pe spatele bieților oameni, cari au nenorocul să ajungă datori la una din aceste, pentru fiecare recomandare ia dela 1—10 coroane, după mărimea sumei împrumutate.

Apucat de vârtejul acesta periculos: *îmbogățire cu ori-ce preț*, nu e de mirat, dacă puțin îi pasă de luminarea poporului, ba să apucă se facă și el năzdrăvăni pécătoase, ca tatăl seu.

Aș abusa de bunăvoința d-voastră, daca m'aș extinde mai departe cu descrierea *stărilor bolnăvicioase* dela noi, deși ar fi de scris încă multe, foarte multe. Ajung și aceste șire, ca on. cetitor să-și poată închipui cât de minunat merg lucrurile pe la noi și judecând puțin, să scoată învățatură pentru viitor din pățania noastră.

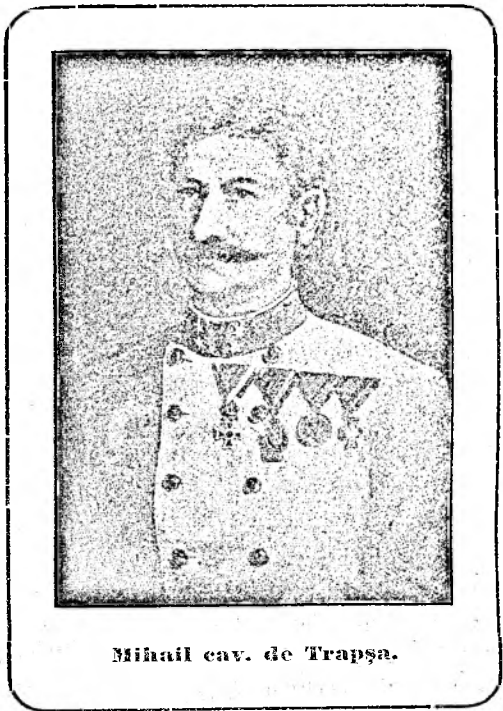
Ear' fraților consătenile aduc aminte, că ori-ce econom, fie cât de leneș, când vede că *grajdul* s'a umplut de *gunoiu*, de nu mai încap vitele, vrînd nevrînd prinde furcoiul și lopata la mână și îl curăță.

Așadar' la lucru, până nu bate ora a douăsprezecea! Sohodoleanul.

Mihail cav. de Trapşa.

— Vezi ilustrația. —

În Maiu a. c. se vor împlini 3 ani dela moartea bărbatului, al cărui portret îl dăm azi și care a făcut mare cinste numelui de Român. Este *Mih. cavalier de Trapşa*, care ca și alți soți de ai sei, a dat frumoasă dovadă, că Românul e unul dintre cei mai buni soldați și poate prin hărnicia sa să ajungă la cele mai înalte posturi militare, dacă nu 'i-se pun pedeci măiestrite. Și vrednicia lui Trapşa este cu atât mai mare, cu cât el, deși a trăit mult timp tot printre străini, a rămas Român verde, Român învăpăiat, până la moarte.

Mihail cav. de Trapşa.

Trapşa este Român bănăţean, născut în Lăpuşnicel, la 1838. 'Şi-a început învăţătura în Caransebeş, apoi de mic a intrat în şcolile militare, până la academie, fiind tot cel dintâiu între tovarăşii sei. Gătând cu şcolile a luat parte la războiul italian din 1859 și la 1866, când a primit și o decorație pentru vitejie. A urmat a fi numit în ranguri tot mai înalte la artilerie (tunar), care 'i plăcea mai mult. La 1890 era general-major în Lemberg și era să fie înaintat de mareșal-campestru, când îl lovi o boală, din pricina căreia să pensionă și care 'i causă moartea, la 1896.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura hemeiului.

Hemeiul se ține de plantele așa numite comerciale. De când viile au început a fi pustiite de filoxeră, hemeiul, care se folosește la fabricarea berei, se cultivă în măsură tot mai mare și se caută din an în an mai mult.

Hemeiul, ce se cultivă, este plantă feminină, ear' cel sălbatic de regulă plantă bărbătească. Planta feminină are niște ghinduri, cari produc făină galbină și mirositoare, numită lupulină. Această făină se întrebuințează la facerea berei și une-ori și la facerea pânei.

Cel mai prețios hemeiu este acela, care e mai bogat în lupulină; ear' bogăția aceasta atîrnă dela mai multe împrejurări: felul hemeiului, pământul în

care se cultivă, clima, lucrarea, îngrijirea ș. a.

Ca cel mai de frunte soiul se consideră hemeiul tomatic de *Satz*, care se cultivă în Bohemia. În Ardeal însă a isbutit mai bine soiul tomatic de Würtemberg.

Hemeiul se cultivă de regulă în grădini anume întocmite spre acest sfîrșit, unde o plantațiune rămâne 12—15 ani. El nu e prea alegător, în ce privește locul; numai acesta să nu fie prea rece, ori prea cald. Pământul bun până la o afunzime mai mare e potrivit și pentru hemeiu. Locurile din față și scutite de vânturi reci sînt priincioase hemeiului; dar' nu tot așa coastele înclinate spre mează-noapte și văile strîmte, unde negurile și ceața băntuie adese-ori.

Hemeiul se face după ori-ce plantă, chiar și în țelină, numai pământul să fie dela fire bun, bine lucrat și gunoit, cum și curățit de buruieni.

Pământul se sapă la afunzime de 60 cm. până la 1 metru și se gunoiește punându-se două rînduri de gunoiu, unul mai jos, altul mai cătră fața pământului. Gunoiul trebuie să fie bine dospit. Săpătura de regulă se face toamna.

Primăvara pământul se grapă cât mai bine și apoi se tăvălugește. După aceea se înseamnă cu pârusești locul unde să se planteze hemeiul. El se pune în rînduri drepte dela mează-zi spre mează-noapte și în depărtare de 1 m 50 cm. până la 1 m. 72 cm. Hemeiul nu se prăsește din sēmēntă, ci din butași. În locurile însemnate cu pârusești se fac găuri de 25—30 cm. afunde și în ele se așează butașii.

Plantarea se face pe la sfîrșitul lui Martie sau în Aprilie și se pun câte 2—3 butași într'un cuib. Ei se așează astfel, ca virfurile de desupt să stee în depărtare de 13—15 cm.; ear' cele deasupra să se atingă. Pentru-ca să aibă pe ce să se suie, în fiecare cuib se pune câte un pâruseș.

Butașii trebuie să fie de 10—15 cm. în lungime, avēnd câte 2—3 muguri. Ei se taie din vițele sănătoase și puternice de 7—8 ani.

După-ce hemeiul a răsărit, se sapă și plivește de repețițe-ori și la urmă se adună mușunoiu în jurul fiecărui cuib. În Iulie vițele să leagă de pârusești. Toamna hemeiul se taie din fața pământului și se pune peste el ceva țerînă și gunoiu bine dospit. Dacă în anul întăiu hemeiul ar fi făcut ceva flori, aceste se adună, se uscă și vënd; dar' în anul prim de regulă să nu așteptăm folos dela hemeiu.

Lucrările mai departe la hemeiu sînt următoarele: primăvara de timpuriu el se desgropă, dănd țerîna în laturi; pe la jumătatea lui Aprilie se taie vițele bolnave și cele de prisos, lăsând 2—3 din cele mai puternice, după aceea se sapă și 'i-se pun pari, cum și căto o lopată de gunoiu bine dospit la fiecare cuib, acoperind gunoiul cu țerînă.

Cea mai mare cheltuială o are cultivatorul de hemeiu cu săpatul și pârui-tul; spre care scop se întrebuințează pari de brad de căte 6—7 m. lungi. Mult mai răspândit este azi modul de a întinde hemeiul pe sîrmă (drot) cum e cel dela telegraf.

Pe la sfîrșitul lui Maiu hemeiul se sapă de a doua-oară, și se taie vițele de prisos; ear' cele rămase nelegate se leagă și ele mai sus. Cu prilejul acesta se folosesc scări anume. Când cu săpatul din urmă se face mușunoiu la fiecare cuib și vițele, ce au dat mai tîrziu se taie până la o înălțime de 1 m. și mai bine.

În urma acestor lucrări hemeiul se lasă în pace până a înflorit.

Dacă timpul îi este priincios, hemeiul să desvoaltă îngrabă și bine. Fiind însă timpul ploios din seamă afară și împreunat cu vânturi mari, hemeiul este atacat de o mucezeală albă ș. a. boale. Între dușmanii lui se numără un fel de păduchi, cari strică foilor și un verme, care atacă rădăcinile.

Culegerea hemeiului se face cătră sfîrșitul lui August și începutul lui Septembrie, când floarea lui s'a întărit, are culoare verde-gălbui și răspândește un miros plăcut. Cu acest prilej vițele se taie la 30—40 cm. deasupra pământului; la partea din jos vițele se înoadă, ca să nu se scurgă mustul din ele. Apoi vițele, împreună cu parii, cari încă se scot, se duc la un loc adăpostit și potrivit, unde vițele se desfac de pe pari, se leagă în mănunchiuri de 60—80 cm. lungime pentru a se putē culege cu înlesnire florile, cari se iau una câte una cu degetele și se pun pe anumite pânzături. Florile stricate, apoi foile ș. a. se aleg, ca se rămână numai florile sănătoase, cari se adună în corfe și se duc la uscătoare, unde se întind cât mai subțire și se mișcă de repețițe-ori. E de însemnat, că uscatul se face în umbră și locul trebuie să fie cât mai curat și lipsit de praf. Cei-ce se îndeletnicesc cu cultura hemeiului își fac anume întocmiri spre acest sfîrșit. Unii îl uscă prin șuri, lucru ce e împreunat cu multe neajunsuri. Uscarea se întemplă în timp de 2—4 săptămâni.

Hemeiul e deplin uscat când, apucat și strîns în mână, apoi lăsat slodod eară își ia forma de mai nainte. Atunci se împachetează în saci mari, călcat fiind de 1 sau 2 oameni.

Vițele hemeiului se întrebuințează ca nutreț pentru animalele de casă. Un hectar dă 7—8 măzi metriche de flori. Prețul e foarte deosebit, dela 40—400 fl. de maza metrică.

Parii scoși trebuie bine îngrijiți în localuri, unde să fie scutiți de ploaie sau măcar puși în grămezi cu un cap în sus și altul în jos.

Pentru plugari și proprietarii de vite.

Dela »Reuniunea rom. de agric« din comitatul Sibiiului, primim următoarele:

Vestim pe economii români din comunele de pe teritoriul comitatului nostru, unde până acum nu se folosește mașina de sēmēnat, că subsemnatul comitet central este aplicat a da în mod gratuit spre folosire mașina de sēmēnat.

Cei-ce doresc să folosească această mașină să se adreseze subscrisului comitet cu posibilă grăbire.

Mașina se ia în primire în Sibiiu și are să fie transportată la fața locului și îndērēt pe cheltuiala proprietarului, ce o cere și care are să garanteze pentru înapoierea mașinei în timpul hotărît de comitet și în stare bună. În cerere

să se arete și timpul, de când și până când voește să o folosească.

Dacă în comuna unde se va duce mașina nu se află om priceput la cărmuirea mașinei, comitetul își rezervă a angaja de aici un om priceput și pe cheltuiala celui-ce o cere.

Ar fi de dorit, ca fruntașii din comunele interesate să iee înțelegere în această afacere și cererile să se facă într-una pentru mai mulți proprietari.

Color mai mulți dintre proprietarii noștri de vite le sânt cunoscutе tirgurile de vite de prăsilă, ce se țin anual prin luna Aprilie aici în Sibiiu, și la cari comisiunea economică a comitatului nostru împarte premii în bani.

Potrivit hotărîrii luate de amintita comisiune, în zilele din urmă ale tirgului de vite din Aprilie c., comisiunea va fi în un tirg de vite de prăsilă cu mult mai mare, la care va împărți premii în bani mai multe și mai însemnate ca în anii trecuți.

Până la publicarea programelor detaliate ținem a atrage luarea aminte a proprietarilor noștri asupra tirgului din Aprilie c., la care am dori ca cât mai mulți economi de ai noștri să iee parte cu vitele lor, de care de pe acum se poarte deosebită grijă atât în ce privește nutrirea, cât și curățenia lor.

Totodată vestim pe această cale pe toți acei proprietari din diferite părți ale țerei noastre, cari ni-s'au adresat în scopul cumpărării de vite, că prilejul cel mai potrivit pentru cumpărare de vite este tirgul din Aprilie, cel mai căutat și împoporat cu vite de soi.

Comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Dem. Comșa,
președinte.

Victor Tordășianu,
secretar.

Despre Reuniuni!

Prelegere ținută în o conferință publică din Seliște, Duminecă, în 25 Decembrie st. n. 1898, de învățătorul Dumitru Mosora.

(Urmare și fine).

'Mi-am ținut de datorință a vă da aceste amănunte despre Reuniunile de înmormântare, fiindcă am avut plăcuta ocaziune a vedea cu proprii-mi ochi binefacerea cele mari ale acestora. Am avut prilejul a vedea cum țeranii noștri primeau cu neîncredere cuvintele inteligenței sale dumeritoare în acest scop, și codirea ce pare-că s'a prefăcut în sânge în poporul nostru, când e vorba să-i aduni în jurul unui nou așezământ, dar' îndată-ce au văzut cu ochii proprii adevărul cuvintelor inteligenței sale, imbulzirea de înscriere a fost așa de mare, că comitetul administrativ s'a văzut silit a ridica suma membrilor dela 300 la 400, care sumă în vreme de tot scurtă a fost întregită, și azi după fiecare cas de moarte se înștiințează câte zece spre a fi primiți în locul celui răposat.

Aici la noi înființarea unei Reuniuni de soiul acesta, ca nicăiri poate altundeva lipsa ei e foarte simțitoare.

Sfințenia sêrbărei »Nașterei Domnului nostru Isus Christos« sânt de părere că prin nimic altceva nu o am putea sigila, ca atunci când vom da naștere unei Reuniuni de înmormântare, care

va alina încâtva suferințele cele mari, ce rămân urmașilor răposaiilor.

Modru este, numai voință să avem.

Din cele spuse până aci, s'a putut convinge ori-și-cine, că scopul principal al ori-cărei Reuniuni este luminarea și înaintarea poporului nostru pe diferite terene. Dacă aruncăm acum o privire fugitivă asupra vieții Reuniunilor ce deja le avem, vom observa cu durere, că chiar de aceia pentru cari ele s'au făcut, nu sânt îndeajuns spriginite.

Avem aici în loc între altele o Reuniune de meseriași, un despărțământ al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«, un despărțământ al »Reuniunii de agricultură«, să punem odată mâna pe inimă, sau să stăm odată și strîmb numai să judecăm drept, ce facem fiecare pentru acestea. Jertfim noi ceva pentru susținerea lor, și dacă jertfim, îndeajuns jertfim ca ele să poată înainta, ca înaintând ele, să putem vedea roadele și să gustăm din ele.

Fără jertfă nimic nu se pot face!

Simțul de jertfă, nota caracteristică a primilor creștini, să nu-l lăsăm să se peardă din inimile noastre, fiind el în strînsă legătură cu celelalte simțuri creștinești.

Perzând pe unul, vom perde pe toate!

Să avem mai departe vecinic înaintea ochilor noștri, că fiecare popor prin limba și obiceiurile sale trăește și să deosebește de alte popoare! Noi Românii, ca Români am fost lăsați de D-zeu, și ca Români vrem să trăim și să murim pe aceste plaiuri frumoase moștenite dela strămoșii noștri Romani. Poporul englez s'a ridicat la aceea-ce astăzi e, prin școala engleză, poporul francez prin școala franceză, poporul german prin școala germană. Credința noastră dară e, și trebuie să ne fie tuturor, că poporul român numai prin școală română, prin cultură română poate să trăească, și Reuniunile românești sânt tot atâtea școli sau foculare culturale românești!

Țeranii români au sfânta datorință a îmbrătoșa și spriginii cu căldură aceste foculare, și e chiar timpul suprem să se deștepte odată din somnul cel de moarte și să se unească în cugete și simțiri, dar' mai ales să se unească la sêvîrșirea de mari fapte!

Dumnezeu cu noi să fie!!

Boala pelagra.

Mai anii trecuți s'a svonit prin foi, că s'a descoperit și în Ardeal și Ungaria și anume chiar la Români, boala pelagra.

Eată câteva notițe despre această boală:

Pelagra sau năpârleala este o boală aproape numai a populațiunii dela sate, care se nutrește zilnic cu mămăligă. Ea bântuie toate țările în care hrana de frunte e cucuruzul, ca: România, Italia, Spania, țările dela sudul Dunărei, în Austria de mează-zi etc. S'a ivit pentru întâia-ora pe la anul 1730 în Spania și de aci s'a întins în celelalte țări ale Europei. Pe la anul 1830 s'a observat și în România, ear' azi statisticile ne arată, că sânt până la 40.000 de oameni nenorociți loviți de această boală. Ea se arată prin jupuieli ale trupului și mai ales în părțile ce sânt în atingere cu

aerul, adevă la mâni, față, gât, etc. Bolnavul atins are diferite stări, ear' starea din urmă e o alienație (nebulie), ceea-ce dovedește, că boala atacă sistemul nervos (vinele), stare în care pelagrosul e cuprins de furie, aiurează, are vedenii, se îndârjește etc. Sânt cele din urmă svîrcoliri dureros de triste, cari sfîrșesc cu moartea. Pelagra nu poate fi combătută, căci germenul încă n'a fost cunoscut. S'a observat însă, că ivirea ei e strîns legată de o stare deosebită a cucuruzului, stare ce se observă, când cucuruzul e necopt, și astfel cuprins mai târziu de mucegaiu. Mijlocul cel mai bun de a ne feri de această boală e, să nu ne nutrim tot numai cu mămăligă, ci să facem și pită de grâu, sêcară, orz, meu etc., ear' de cucuruzul necopt și mucegăios să ne ferim de tot.

Știri economice.

Legătură de căi ferate. La începutul lui Aprilie se va face legătura căilor ferate române cu cele ungare, prin pasul Ghimeș. Vama va fi în Ardeal la stația Ciuc, în România la Palanca.

Însoțire pentru creșterea galițelor. În România s'a întemeiat: Societatea română de avicultură (galițe).

Scopul acestei societăți, unice până acum în România, este de a învăța pe cultivatori cum trebuie să desvoalte soiul galițelor, cum să le hrănească în mod rațional și să păstreze regulile de sănătate spre a preîntîmpina boalele. Publicul va găsi la îndemână în magazinele societății galițe sănătoase și grase, precum și ouă proaspete în ori-ce timp.

Capitalul societății este deocamdată de 100.000 lei. President al societății e dl D. Dobrescu.

»Ardeleana« din Orăștie și-a ținut adunarea generală la 16 l. c. Din raportul general, prezentat de Dr. Mihai, dir. executiv, rezultă că învîrtirea a fost cu 174.129 fl. mai mare ca anul trecut. Venitul curat: 30.921 fl. Spre scopuri culturale s'au dat 976 fl. Publicațiunile oficiale se vor face pe viitor în Rev. Orăștiei și Tribuna. În direcțiune au fost aleși: N. Vlad și N. Andreiu, — ear' aleși D. David și I. Vulcu. În comitetul de supraveghere au fost aleși: Vas. Domșa, Ioan Lăzăroiu, Ioan Branga, suplenți Dr. R. Dobo și C. Baicu.

Însoțiri pentru valorisarea vinului. Ministrul de agricultură Darányi cu prilejul primirei deputațiunii exmisă de către »Reuniunea regnicolară« a spus că în curînd va concheta o anchetă, care să discute înființarea de însoțiri pentru valorisarea vinului, precum și crearea unui centru pentru aceste însoțiri; se va discuta apoi reformarea pivnițelor de model.

Fabrică de tors și țesături în Fiume. În Fiume e pe cale de a se înființa, ca societate pe acțiuni, o fabrică de tors și țesături. În Fiume va fi însă numai direcțiunea fabricii, ear' fabrica va fi în Buccari, pe teritor croat. Adunarea constituantă a acționarilor se va țină în zilele acestea.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Dlui E. B. în Mesici. Mănăstirea stă în proces, tocmai pentru-că și Români au dat bani pentru ea. Dar' Dumnezeu știe când se va alege, că pe partea cui are să rămână, pe a Românilor sau a Sârbilor. Preot ar trebui să cereți dela consistorul din Caransebeș. E destul de trist că nu s'a îngrijit consistorul și până acuma să vă deie un preot, ca să nu fiți siliți a recurge la călugării din mănăstire. Dacă sînteți 160 de numere, numai Români, puteți să vă constituiți în comună bisericească română, și să vă desfaceți de cătră călugării din mănăstire. Dați rugare la consistorul din Caransebeș.

Iosif D. în Lăpusnicel. Sămînță de cânepă italiană à 22 cr. chlgr. se află de vânzare la »Concordia«, societate comercială română în Sibiu (Nagy-Szeben). Dela »Concordia« se poate procura și sămînță de lușernă franceză, chlgr. à 85 cr. și de cea italiană, chlgr. 83 cr. La prețul sămînței se mai adaugă și portul postal.

Abonentului nr. 2641 în Agr. Apostolare cu litere latine (cu de cele cirile nu sînt) pentru Români de confesiunea gr.-or. se află la »Librăria arhidieceșană gr.-or.« în Sibiu (Nagy-Szeben), prețul 5 fl. 75 cr., la care se mai adaugă portul. Pentru Români de confesiunea gr.-cat. se află la »Librăria arhidieceșană gr.-cat.« în Blaj; prețul 6 fl. Adresați-vă cu rugarea la una din aceste librării.

Încât privește pămîntul cu pricina, d-ta să te ții de ceea-ce a hotărît comisia scoasă la fața locului și dacă ești sigur a fi scutit în drept prin vecinul d-tale, cauza o poți aduce și înaintea judecătorei cercuale. Cu acest prilej însă se fac spese multe. De aceea mult mai dorit ar fi să aflați un mod de împăcare fără judecatori.

Zici, că din osteneală ai căpătat înainte cu 2 ani aprindere în spate, ai fost la doctorul și nu ți-a ajutat. Dacă un doctor nu ți-a putut ajuta, cearcă la alt doctor bun de pe acolo. La tot easul mai bine îți poate ajuta un doctor, care te vede, te cercetează și astfel îți poate cunoaște boala pe deplin. Numai cât de prescrierile doctorului trebuie să te ții.

Andr. B. în B. De aici din depărtare e greu să-ți putem recomanda un leac. Doctorul trebuie să-l cerceteze pe bolnav, să observe boala mai multă vreme, ca să o poată vindeca. Noi vă recomandăm, ca persoana respectivă să meargă la un medic și să urmeze sfaturile și cura ce i-o prescrie acela.

Dlui P. Poenariu și consoți în Mercina. Deslușirile ce le cereți vi-se dau în articolul »Cultura hemeiului«, publicat în nr. de față. Încât pentru procurarea de butași adresați-vă cătră dl protopresbiter *Dimitrie Moldovan* în Sighișoara (Segesvár), care vă poate da informațiuni mai detaliate; pentru-că încât privește cultura sistematică a hemeiului în Ardeal, Sighișoara și împrejurimea ei stau în frunte.

SCOALA ROMÂNĂ.

Cunoștința legilor și ordinațiilor școlastice.

Învățătorul urmează întocmai ca și plugarul în privința cunoașterii legilor și ordinațiilor, adică învață a cunoaște câte ceva din experiența de toate zilele, mai mult din poruncile ce-i vin dela ministru prin inspectorul școlar reg. și dela consistor prin oficiul protopopesc.

De țeran nu ne mirăm, că nu cunoaște legile și ordinațiile, pentru-că el n'are pregătirile și nici timpul de lipsă, ca să poată ceti și învăța măcar unele din dispozițiile mai însemnate ale acelor; de unde urmează, că el nici nu-și cunoaște drepturile și datorințele, cu toate-că împreunate cu această necunoștință nu se pot calcula.

Învățătorii însă au și pregătirile de lipsă pentru a studia cel puțin unele din legile și ordinațiile, cari îi privesc mai deaproape. Nu e nici demn de un învățător a se orienta numai din spuse și în urma poruncilor mai înalte, dar' nici destul de folositor nu e a lucra astfel. Învățătorul are mare lipsă a cunoaște legile, cari ating interesele poporului și indeosbi legile și ordinațiile școlastice. De câte-ori țeranul nu aleargă la învățător pentru a cere sfat în nenumeratele sale necazuri, de cari dă la tot pasul? Și în cele mai multe casuri se reîntoarce mai tot așa de luminat, ca și înainte de a-l fi întrebat. Cu chipul acesta autoritatea învățătorului nu se poate ridica înaintea poporului și din cauza aceasta nu numai școala, ci și interesele învățătorului trebuie să sufere.

Însă și mai mult rău urmează pentru școală și învățător din necunoștința legilor și ordinațiilor școlastice.

În cele mai multe locuri nici preotul ca director școlastic, nici învățătorul și cu atât mai puțin comitetul școlastic nu cunosc legile referitoare la școală și învățător. Poate abia protopopul să fi cetit toate legile din vorbă. De studiat în mod mai amănunțit, e întrebare, făcut-a us măcar și numai acesta. Ei, apoi așa nu merge! A ave școale, a fi susținătorul, conducătorul și sufletul acestora, ear' legile cari orînduiesc totul, și în ale căror paragrafi sînt îngrădite drepturile și datorințele acestor instituțiuni scumpe, — toate acestea a nu le cunoaște îndeplin, este un mare rău, este păcat de moarte.

Legile școlastice sînt: art. XXXVIII. din 1868, XXVIII. din 1876, XVIII. din 1879, XXX. din 1883, XV. din 1891 și XXVI. din 1893; apoi art. XXXII. din 1875 și XLIII. din 1891. Ceste două din urmă tractează chestia pensionării învățătorilor și crescătoarelor dela școlăle populare publice și dela grădinile publice de copii, prin urmare ele privesc direct pe învățător și familia sa. De aproape îl privesc și celelalte legi, fără a căror cunoștință el nu calcă sigur nici un paș, ci merge numai pe dibuite, făcînd greșeli în paguba sa, a școlăii și poporului.

Ce lucru mare ar fi, ca fiecare bibliotecă școlară să dispună de aceste legi? Cu chipul acesta factorii chemați din comună ar ave la îndemână călăuzii atât de indispensabili, pentru procedere corectă în toate privințele.

Adevărat, că procurarea legilor și ordinațiilor este impusă tuturor comunelor și le și cumpără cu bani grei; astfel că și în cel din urmă sat ar trebui să fie sute de volume de legi și ordinațiuni. În multe locuri însă ele nu se păstrează, în altele nici nu se taie și așa nime nu are vre-un folos din ele; ear' banii cheltuiți cu procurarea lor sînt ca svirliti în apă.

Acest rău nu trebuie ca să mai continue; ci măcar școala, respective învățătorul, să facă întrebuintă de legile și ordinațiile școlastice, dacă nu se poate altfel, năzuindu-se a le procura pentru bibliotecile școlastice.

Între serierile povățuitoare de acest fel se numără statutul organic, circularele consistoriale, planurile de învățămînt și instrucțiunile emanate din partea lor, cum și ale congreselor, sinoadelor, consiliilor provinciale etc.

La aceste s'ar adăuga procurarea celor câteva cărți și broșuri, explicatoare de legi, anume pentru cărturarii dela sate, cum sînt cele scrise de: Iosif Pop, George Pop, Paul Rotar, Dr. Ivan, V. Babeș, Blasiu Codrean ș. a.

E timpul suprem, ca învățătorimea să fie conștie de tot ce o privește și nu mai puțin directorii școalelor; ear' prin acesti doi factori și comitetele școlastice parochiale.

Învățătorimea deci să-și deie silința a satisface și în această privință una din multele sale îndatoriri.

Epistole cătră un învățător tiner.

— Urîtul și leacul lui.

III.

Iubite amice! Deodată cu venirea primăverii omul nu mai este dispus a sta în casă; par'că-l mănâncă pielea să ese la largul, dintre cei 4 părăți, să se bucure de razele soarelui, de vîntul primăverii, să vază o muscuță, un gândăcel, un firicel de iarbă, un mugur umflându-se și crepînd, o pasere cîntînd, o rîndunea ivindu-se, o ceată de cocostărci apropiindu-se. Scurt: casa-i devine neplăcută. Ce să facă acum învățătorul, ca să nu-l prindă urîtul? Va face bine, că va urmări natura, ținînd cont de chemarea lui cea sublimă.

Dimineața, mai întăiu de toate își va căuta pensurile toate pentru aceea zi, ori cel puțin pentru orele dinainte de ameazi; apoi va merge în grădina școlăii să vază ce-i de făcut în ea. De-și sbicit bine, se va pune și între ore va curăți cu școlarii grădina de petri și resturile buruienilor rămase din toamnă. Așa în câteva zile grădina îi va fi curățită și preparată pentru lucrările primăvăratică. Îndată după-ce s'a sbicit pămîntul bine, între orele de învățămînt

și în timpul indiferent s'a apuca la lucrul grădinei: va săpa în fața elevilor și cu ajutorul celor mai mărișori dintre ei va face straturi și va sămăna, tot în prezența și cu ajutorul lor tot felul de legume, până va fi grădina lui ca un raiu. Va vedea de școala de pomi, tot cu elevii lângă el și tot cu ajutorul lor va rări pe cei prea deși, va curăți pe cei-ce reclamă curățire, va altoi și răsădi unde cere trebuința. Făcând așa — nu va ști cum îi trece timpul, că grădina îi dă continuu ocupațiune plăcută și folositoare.

Așa fă și d-ta; fă-ți grădinița o adevărată grădină model, de unde se poată învăța elevii și cu deosebire elevele d-tale hărnică și buna rînduială. Prin aceea nu numai îți va trece timpul repede, nu numai că nu te-a apuca urîtul, dar' vei contribui în mod foarte însemnat la bunăstarea viitoarei generații, eșită din mâna d-tale. Că de câte-ori îți vei învăța elevii și elevele câte un lucru nou în grădina școlii, totdeauna vei zice: »Faceți și la voi acasă asemenea!« Și făcând azi, făcând mâine și poimâine tot așa la școală și tot așa la ei acasă, li-se preface în a doua natură bunul rînd și raționala lucrare a grădinei și — când vor fi mari, n'ar fi nevoiți a vinde grâu și cucuruz, unt și brânză, ea se cumpere ceapă și aiu dela străini. Și cât de făloși vor fi elevii d-tale, când vor ști că grădinița școlii e lucrată numai de d-ta și de ei, și cu câtă voce bună îți vor spune elevele: »Domnule învățător, eu 'mi-am făcut acasă 2 straturi ca ceste dela școală!« Și cât de voios vei fi d-ta, vîzînd că sămînța ce ai sămînat-o n'a căzut în spini și-n mărăciuni!

Deodată cu cultivarea grădiniței, vei vedea de cultivarea pomilor.

De 'ți-a rămas de antecesorul d-tale formată pomăria, bine, te pune și continuă cultivarea ei. Vei afla continuu ceva de lucrat în ea: plivește, curățește, rărește, sădește, altoește. De ai mulți altoi din anii trecuți, dă din ei elevilor cari absoluează în acest an școala, s'e-i ducă și pună în grădinile lor drept aducere aminte, de timpul când erau școlari. Făcînd așa, se va umplea satul de pomi nobili, ear' generațiunile viitoare vor binecuvînta memoria d-tale, când vor avea din belșug poame bune și nu vor fi nevoiți să cumpere tot dela străini pe bani scumpi și pe bucate agonisite cu sudori crunte. Dacă pomăria d-tale în adevăr e avută de altoi, poți și vinde poporenilor din ei, ca să ai pe ce cumpăra recușite de grădinărit și pomărit și sămînțe pentru straturi. Dar', — par'că vîz, — grădina d-tale nu 'ți-a lăsat-o antecesorii încărcată de pomișori. Bine ar fi să mă înșel, dar' cu greu cred că m'oiu înșela. De oare-ce, pe lângă toate că autoritățile noastre școlare confesionale și de stat au dat și dau povește bune, relative la creșterea rațională a grădinilor școlare și a pomăriilor, pe lângă toate că nu-i nici o foaie românească să nu fi recomandat învățătorilor aceste lucrări, ba unele au mers și mai departe, că au dat îndrumările necesare, instrucțiunile speciale la aceste lucrări; ba unele corporațiuni, ca »Astra«, au pus chiar premii pentru pomărit. Dar' toate au rămas vorbe deșerte; numai puțini din învățătorii noștri cultivă gră-

dinițele școlii lor cum ar trebui să le cultive, ca să fie de model; numai puțini sînt cari pun oare-care pond pe pomărit.

Și, minune! Autoritățile noastre toate, dar' toate, trec cu nepăsare peste acest indiferentism ce-l arată cei mai mulți învățători față de grădinile școlare. Ei, așa nu-i bine! Învățătorul nu 'și-a împlinit numai în parte chemarea prin ținerea orelor de învățămînt, chiar de le-a ținut cu cea mai mare sfințenie; numai în parte s'a achitat de datorințele sale și de-i omul cel mai moral, câtă vreme trece cu nepăsare peste grădina școlii și o lasă plină de scai muscălești în loc să facă din ea grădină model. Că, să ținem bine seama, cei mai mulți din elevii noștri au să devină ceea-ce sînt părinții lor, adecă plugari, agronomi. Și e demn de un agronom, care a petrecut 6 ani de zile în școală și știe ceti și scrie, ca să nu știe altoi un pom? E demn de o viitoare soție de agronom, care a stat 6 ani de zile în școală și a eșit de știe ceti și scrie, dacă ea nu știe cum să cultivează ceapa, aiul, sfeclele, pîtrânjeii, celerul, pătlăgelele, morcovii, curechiul? (Va urma).

Din trecutul nostru.

— Istoria Moldovei. —

Petru Rareș.

Petru Rareș, care a urmat în scaunul Moldovei după Bogdan și fiul acestuia, Ștefăniță, a fost un fiu natural al lui Ștefan-cel-Mare. El a domnit în două rînduri și domnia lui este una dintre cele mai însemnate.

Ștefan-cel-Mare căpătase în stăpînire în Ardeal două cetăți: *Ciceul* și *Cetatea-de-Bulță*, pe cari urmașii lui le-au stăpînit vreme îndelungată. Petru Rareș, viteaz din fire și cutezător, 'și-a făcut planul să cuprindă, pe lângă cele două cetăți, întreg Ardealul și s'e-l împreună cu Moldova.

Pe vremea aceasta în Ungaria și în Ardeal era luptă mare între Ferdinand, regele Ungariei și Zapolia, principele Ardealului, care era spriginit și de Turci. Rareș se dă pe partea lui Zapolia, intră în Ardeal cu o oaste și bate armata lui Ferdinand la Feldioara, lângă Brașov, luându-i 50 de tunuri. El cuprinde Brașovul și apoi Bistrița, amîndouă orașe tari și frumoase în Ardeal. Mai tîrziu însă Rareș a predat aceste cetăți lui Zapolia și s'a retras în Moldova, încărcat cu mari prăzi, mai cu seamă de vite.

Alt războiu mare a avut Rareș cu Polonia, voind a le cuprinde țerișoara *Pocuția*. Această țerișoară a fost zălogită de Vladislav Jagello voevodului moldovean Petru Mușat și lui Alexandru-cel-Bun, fără ca să se mai fi plătit datoria. Ilie, fiul lui Alexandru-cel-Bun le-a înapoiat Pocuția și le-a iertat datoria pentru ajutorul ce 'i-au dat să ajungă Domnitor. Dar' cu toate acestea urmașii lor făceau pretensii asupra Pocuției și multe lupte s'au iscat din pricina ei între Moldoveni și Poloni.

Petru intră în Pocuția cu o oaste numeroasă, dar' fu bătut aspru la *Obertin*

Acum intrară la rîndul lor Poloni în Moldova, dar' aici o pățiră ei rău, căci fură zdrobiți în mai multe rînduri. Dușmăniile între Poloni și Moldoveni nu încetară și aceasta atît îi neliniștea pe Poloni, încât se hotărîră să se plîngă împotriva lui Petru la *Soliman*, împăratul turcesc preaputernic pe acele vremi.

Ei pîriră pe Domnul român, că face multe prădăciuni în țeară și-l rugară să-l scoată din domnie. Soliman era de mai nainte necăjit pe Rareș, căci acesta nu voia să-i plătească dajdie și îi prinsese o scrisoare trimisă la regele Ferdinand, dușmanul lui Soliman, cu care Rareș voia să se împace.

Soliman plecă deci spre Moldova, cu o oaste de 150 de mii, de unde se vede, că Turcii aveau teamă de Domnul Moldovei. Afară de aceasta, Sultanul dădu poruncă Tătarilor să intre și ei în Moldova, ear' Poloni buni bucuroși s'e-și poată răsbuna asupra lui Rareș, intrară și ei în Moldova dinspre mează-noapte.

Rareș se vîz deodată strîmțorât din 3 părți de cătră dușmani, cari voiau să-l răpue.

Astfel Rareș n'avu încătrău, fu silit să părăsească Moldova și trecu în Ardeal prin munți, cu mult necaz și mare primejdie, căci era pe-acî să fie prins de dușmanii lui, cari 'i-se luaseră pe urmă.

Despre aceasta și despre faptele lui Rareș mai departe, vom scrie în numărul viitor. (Va urma).

Răvașul școlii.

Misiunea învățătorului. Am amintit în alt număr, că în București este o gazetă săptămînală, *România Rurală*, redactată de un comitet al *studenților țărani*. Gazeta se ocupă cu soarta țăranelui, cu îmbunătățirea stărei lui și cu toți accia, cari trăesc la țeară, printre țărani și-i sînt fireștii conducători. Între acestia sînt și *învățătorii*. Pentru învățătorii gazeta are o rubrică separată cu titlul *Tribuna învățătorilor*. În numărul mai nou în această »Tribună« este un articol, în care se vorbește despre îmbunătățirea stărei învățătorilor și în care în câteva șire se arată frumoasa misiune a învățătorului, în mijlocul populațiunii sătene.

Eată ce zice *România Rurală*:

»Iubite învățător! Misiunea ce-ți este încredințată, îți cere ca să fii un focar, ale cărui raze să străbată întunerecul satelor și să-l lumineze. Frumoasă misiune! Căci, ce este mai frumos, ca o lumină, care luminează în întunerec! Într'adevăr merităm cuvintele Mîntuitorului că: »Noi sîntem lumina lumii și sarea pămîntului«. Însă este prea adevărat, că o luminare ca să lumineze pe cei dimprejur, nu se pune jos, ci se pune pe ceva înalt, ca să-și poată răspîndi razele sale luminoase neîmpedcându-se de nici o pedecă, căci punîndu-o jos, pedecile îi vor mărgini razele«.

Metropolitul Meșianu către învățători. Am amintit, că la instalarea Excelenței Sale I. P. S. Domn Meșianu, în cuvântarea ce a ținut-o vrednicul arhiepiscop și metropolit în biserica din Sibiiu-cetate s'a adresat și către învățători.

Eată frumoasele cuvinte rostite la adresa pionerilor culturii noastre populare naționale:

»Și către voi îmi întorc glasul meu părintesc, iubitorilor învățători ai școlii noastre profesionale, chemați a pune baza dezvoltării și luminării tinerețului, speranța viitorului nostru. Voi sânteți chemați a crește tinerimea noastră, nu numai întru învățăturile recerute, dar' și sădind în inima ei fragedă simțul religios, cinstirea de D-zeu, iubirea de biserică, de neam și de patrie. Străduiți-vă și voi din toate puterile la împlinirea chemării voastre celei frumoase, ca să vă atrageți binecuvântarea lui D-zeu și recunoștința bisericeii și a posterității asupra voastră, până în cele mai depărtate timpuri.

Cas de moarte. Valeriu Dorca, învățător român gr.-or. a răposat în comuna Lepindea (com. Târnava-mică) în 8 Martie n., după suferințe scurte de câteva zile. Răposatul a servit ca învățător abia un an și jumătate, în care timp însă s'a purtat bine, așa încât și-a câștigat cea mai mare iubire a popoului. În mormântarea s'a făcut în 11 Martie. Discursul funebru l-a rostit părintele Ioan Necșă, ear' la mormânt a vorbit Aureliu Pop.

»**Foia Pedagogică** din Sibiiu, nr. 6 dela 15 Martie c. v., are următorul cuprins:

Noul arhiepiscop și metropolit către învățători. — Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii, de Ioan Dariu. — Modele de lecțiuni: Cele patru regiuni ale lumii — trei lecțiuni din geografie I., de Dr. D. P. Barcianu (Urmare și încheiere). — Din literatura școlară. — Informațiuni: Exemplare gratuite din »Foia Pedagogică»; Bibliotecii populare; Învățământ agricol în școlile normale; Ajutoare pentru învățării de meserii. — Felurimi. — Corespondență.

Posta »Școlii române». L. T., inv. în Țințari. Ne pare bine de hotărîrea d-tale. Cartea și anume ed. mai nouă, trebuie să apară în curând. Îndată-ce va apăre se scrii autorului, arătându-i că vorești să o traduci și să-i ceri permisiunea, fără care nu se poate. Vei vedea ce-ți va răspunde. Dacă se va învoi, ceea-ce credem, te apucă de lucru, dar' să faci traducerea în o limbă ușoară, fluentă, bună românească. Credem că învățătorii se vor interesa de carte. Noi o vom recomanda-o.

I. C. în A. Am primit. Se vor publica.

CRONICĂ.

Din trecutul nostru. Îmbulziți, cum am fost cu material, numai acum putem continua cu istoria neamului nostru, articoli atât de plăcuți cetitorilor noștri. Continuarea o începem cu Petru Rareș, un fiu al lui Ștefan-cel-Mare. Articoli îi vom scoate de aci înainte în cuprinsul părții »Școala română».

Costumul național românesc a câștigat premiul prim la balul de costume orientale, ce s'a dat în Bologna, (Italia) la 11 Martie. Costumul românesc era purtat, de contesa Vermoloti Matei.

Cavaler Coșbuc. Printre noii decorați de Regele României este și scumpul nostru poet, G. Coșbuc. »Poetul țărănilor» — cum potrivit l-au numit unii — este cavaler al ordinului »Steaua României». Știrea va produce pretutindeni o adevărată plăcere.

— In cercul notarial format din comunele Ileni, Riușor și Galați (Făgăraș) făcându-se întregirea postului de notar și a celui de tutor orfanal, au fost aleși la ambe posturile candidați români. La postul de notar dintre candidați a fost ales tinărul Clement Grama din Riușor, ear' la cel de tutor tinărul George Marhao din Galați. Actul abogerei a fost condus de protopretorul Herszényi.

La »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu» s'au înscris de membri noi ajutători: Ioan Vlad, paroch, Șaldorf; Alexandru Neagoe, practicant la direcția financiară; Clemente Nicula, paroch, Slimnic; Nicolae Bobeș, conducătorul filialei băncei de asigurare »Transilvania» din Cluj; Ioan Cuteanu și Ioan Rob, amplotați de comerț la »Concordia», ear' de membri ordinari: Petru Stanciu, sodal zidar; Petru Lazar, sodal cojocar; Petru Șerban, sodal covrigar; George Muntean, culegător-tipograf și Pavel Nicolau, sodal tinichigiu.

Acați de vânzare. Din două locuri ni-se vestește, că sânt acați de vânzare. Comuna Săcel p. u. Seliște (com. Sibiiu) dispune de multe zeci de mii de acați de un an. Prețul unei miie 1 fl. 50 cr. fără transportul poștei sau călei ferate. Sub miie nu se trimite, — peste 10 mii prețul de miie 1 fl. 20 cr. Comandele se pot face la oficiul silvanal în Seliște.

În Zam (comit. Hunedoarei) asemenea se află de vânzare acați de câte un metru și de câte 1/2 m. de înalți, apoi se află mulți mici (puieteci). Pentru comande, cine are lipsă, să se adreseze la Ioanichie Berar, în Zam.

»**Albina**», eminenta revistă populară, ce apare la București, în fiecare Duminică (abonament pentru noi: pe an 8 lei, adresa: strada Mântuleasa nr. 9) are în numărul seu mai nou, 24, următorul cuprins:

I. Kalinderu: Sfaturi pentru cultura pământului. — O faptă bună. — Silvestru Moldovan: Moșii. — Irimia Popescu: Scoaterea potcoavei. — Cronica anti-alcoolismului. — Conferințe populare. — Ioan C. Marinescu: Grădina de legume la sate — Cantinele școlare. — N. Gădeiu: La hora unirei. — O sărbare la Obârșă. — N. Bibiri: Înfiișări de ateliere. — Exemple vrednice de imitat. — D. V. Păcășianu: O avere a popoului nostru la sate lăsată în părăsire. — Un drum al mântuirii. — Conferințe preotești. — Pentru copii săraci. — G. C.: Oxigenul — Const. Marinescu: Cătră săteni. — Din pricina beției. — Apeluri. — Conferințe populare. — Sărbări de 24 Ianuarie. — Mulțumiri. — Cătră deslegătorii ghicitorilor. — Posta redacției.

Ilustrațiuni: Priveliște din țeara Moșilor. — Port din Zarand. — Producerea apei prin arderea hidrogenului.

Din pricina beției. În frumoasa revistă »Albina» din București, nrul mai nou, cetim următoarea tristă întâmplare: În ziua de 12 Decembrie 1898, Ilie Florescu, cărcămar în această comună Boșoteni, a luat peste 20 persoane lucrători, de au tăiat un copac mare de stejar, care îl dăruise pentru un pod. De dimineață, pe când oamenii erau negustați de acea beaură otrăvitoare a alcoolului, erau toți cu minte. Seara, după terminarea lucrului au beut, se vede, peste măsură. Îndată-ce beaură, tot acei oameni care petrecuse toată ziua

cu frăție și dragoste, începură să se certe. Unul dintre ei, Costică G. G. Ciucioiu, pune mâna pe un lemn și năvălește să omoare pe un tovarăș al lui cu care petrecuse toată ziua bine; însă fiindcă erau mulți oameni n'a reușit. Apoi a plecat fiecare pe acasă cum o fi dat Dumnezeu.

Costică întâlnește pe un băiat în drum, anume Constantin Ene, și se aruncă asupra bietului băiat și îl lovește în cap omorându-l pe loc!

Procurorul și doctorul sosiră imediat.

Procurorul anchetează faptul și doctorul face autopsia cerută de lege.

Costică, legat, ferecat, se trimise cu excorta de adreptul la judecată la Caracal, unde astăzi zace în temniță! El plânge și se căiește, dar' este târziu! Nevasta plânge, mamă-sa și tată-seu plâng, frații și surorile plâng!

Eată ce face beția!...

Pr. C. Vlădoianu.

Petrecere în Apold. Din Apoldul mare ni-se scrie, că acolo, în seara din 21 Febr. c. s'a aranjat o petrecere frumoasă, luând parte la ea mare mulțime de tinerime. Veselia a fost mare și au plăcut mult jocurile hora, brăul etc. Pentru reușita petrecerii a ostenit mult dl Anton Holicec, controlor la calea ferată, fiind vrednic de toată lauda.

Din Țapu ne scriu mai mulți fruntași lucruri foarte triste și rele despre preotul de acolo. De ani de zile face lucruri urite și jignitoare pentru poporenii; în un rînd, de mânia a și abzis. Poporenii de mai multe-ori au făcut arătări la Consistorul din Blaj, dovedind faptele lui nepotrivite cu un păstor sufletesc. Deocamdată noi nu le înșirăm aici, dar' constatăm, că ceea-ce face preotul din Țapu nu e cuviincios și ar fi timpul să se îndrepte. De altcum atragem luarea aminte a venerabilului Consistor din Blaj asupra casului.

Înecată în fântână. Ni-se scrie: În Tritul-de-sus soția lui Ioan Podar I. David, Nastasia născută Țandea, înainte de aceasta cu 2 săptămâni a dat naștere unei fetițe sănătoasă. Până în 21 l. c. s'a aflat după împrejurări destul de bine, așa încât părăsind patul îndeplinea unele afaceri casnice.

În 22 l. c. noaptea pe la 2 ore s'a deșteptat din somn zicând soțului seu, că i-e cam rău și simțește ca-și-cum i-ar răci sângele. Soțul numai decât face foc în casă și o liniștește, că-i va fi mai bine. Când a fost pe la 9—10 ore a cerut dela soțul seu apă să se spele și vesturea curată să se îmbrace și apoi l-a trimis după preot să-l cheme pentru a o prevedea cu cele sfinte. Soțul văzând că e tot rece, a plecat după preot.

Dar' ce să vezi! Când se apropiau de casă, soțul împreună cu preotul, deodată ese la uliță sora Nastasei, care din întâmplare venise dela Urca să o cerceteze, strigând: »în fântână, în fântână»; atunci alergând la fântână soțul cu ajutorul unei scări și-a scos soția, care deja era moartă, lăsând în urma sa 1 băiat și 2 fetițe.

Casul făcându-i-se cunoscut medicului cercual, în 24 l. c. a oșit la fața locului și a constatat, că casul nu se poate atribui decât unui morb de nervi în grad mare, care nu arare-ori se ivește la unele muieri după naștere. Nici că poate fi altcum. Pentru-că în stare normală nu se poate presupune, ca o mamă să-și părăsească 3 băieți, dintre cari cel mai mare abia a trecut de 3 ani; să-și părăsească soțul cu care a trăit în căsătorie fericită peste 4 ani și să-și pună capăt vieții într'un mod atât de trist.

nr.

Profesor censurat. Dl Ioan *Petrovici*, profesor la preparandia rom. din Arad a depus cu frumos succes, în 22 Martie n. a. c., censura de profesor la facultatea filosofică a universității din Budapesta.

Asentările în comitatul Solnoc-Dobâca se vor face în zilele de 5—9 Aprilie în cercul Dejului, în 12—14 Aprilie în Gârbău, în 17—18 în Ileandamare, în 20—22—24 în Lăpușul-unguresc, în 27 Aprilie și 3—5 Maiu în Gherla, în 8—10 Maiu în Chichiș și în 12—13—15 Maiu în Betlean.

Un milion pentru săraci. Văduva baronului *Hirsch* a făcut o fundațiune de un milion florini cu destinațiunea, ca din interesele acestei fundațiuni să se dea împrumuturi săracilor din Ungaria, după cari datornicii nu vor avea să plătească interese și pot să le depureze în rate ori-cât de mici. Suma împrumutului nu poate fi mai mică decât 50 fl. și nici mai mare decât 300 fl. Împrumutul se dă pe lângă cavență și poate să ceară ori-care sărac, fără deosebire de confesiune și naționalitate.

La »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu» s'au primit de membri noi ordinari: Camillo *Petri*, directorul societății comerciale »*Concordia*» din Sibiu; Trifon *Miclea*, protopresbiter în Satul-nou; Vasile *Vasiloiu*, cârcimar în Nucet; Ieronim *Mardan*, Valeriu *Arsenie*, ambii învățători în Gurariului; Leon *Maior* și Ioan *Stoia*, ambii învățători în Orlat și Coman *Gligor*, învățător în Sibiu.

Nazaricuși hoți. Se știe, că nazaricușii (pocăiții) susțin despre dinșii, că duc o vieată de tot curată, fără nici o prihană. De aceea se și numesc *pocăiți*. În zilele trecute însă două »pocăite» i-a dat de rușine. Floarea Karó și Floarea Bülk din Fekete-Györös s'au dat pe hoți, furând vre-o câțiva florini chiar din lădița bisericii. La cercetare pocăitele au zis, că au luat banii fiindcă n'aveau ce mânca.

Sădire de pomi — amînată. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu» vestește, că din cauze neprevăzute este nevoit a amîna plantarea de pomi, ce era să se facă Duminecă, la 2 Aprilie n. c. în Tălmacel — pe Duminecă, la 9 Aprilie n., când plantarea se va face.

În cartea neagră a defraudărilor a intrat în zilele trecute și oficiul de dare din Berettyó-Ujfalu. Direcțiunea financiară din Oradea-mare scotând cassa, »a constatat foarte mari nerîndueli și iregularități» — zice corespondentul unei patriotice. Cassarul *Varga* și controlorul *Szemerjay* sînt suspendați din oficiu.

»Einer von unsere Leut'». Mai de mult dl *Kafka Ferencz* servia în armata comună austro-ungară. De aici, el știe de ce, a trecut în Sîrbia la gendarmerie, unde o dusese până la gradul de căpitan. Vezîndu-se însă la larg s'au *validitat*; s'a dat pe traiu destrăbălat și a defraudat vre-o 9000 de florini. Ca să scape de urmări, s'a împușcat.

Expoziție de — câni se va face în 3 și 4 Septemvrie în Seghedin din partea reuniunii regnicolare maghiare pentru prăsirea de câni. În fruntea reuniunii stă secretarul de stat *Gromon Dezsó* ca president și consilierul ministerial, *Tormay Béla* ca vicepresident.

»Éljen Urechia!» Cetim în »Drapelul»:

Ieri, Duminecă, la orele 10 și jumătate a. m., au vizitat Ateneul un număr de școlari unguri din Dobrițin, cu doi profesori ai lor. Dl vicepreședinte întemplantându-se acolo, nu numai le-a permis visita fără plată, ci le-a dat și explicațiuni. La urmă le-a spus:

»Vedeți, noi Români nu avem nici un simțământ rău față cu Maghiarii și desaprobam numai procedările tiranice și desnaționalizatoare ale guvernanților d-voastră. Eu sînt Urechia, cel zilnic injurat de jurnalele d-voastră și totuși nu v'am mîncat pe nici unul.»

Tablou!

Băieții strigară: *Éljen Urechia!*

Ei s'au dus încantați de cele ce văzură și, credem, și convinși că Urechia nu este un maghiarofob și că la dejun și la prânz nu mîncă Unguri.

Atentat în contra Sultanului se pare a fi fost plănit din partea oamenilor intimi ai Sultanului. După-cum raportează din Constantinopol ziarul »*Frankfurter Zeitung*», nevasta chirurgului *Dr. Emin pașa* a fost deținută și ascultată, ear' chirurgul a fost expulsat pe întregă vieața.

Pentru viieri. Ministrul de agricultură a scos o carte de 297 pagini, în care se dau toate îndrumările de lipsă pentru reînnoirea viilor pustiite de filoxeră. Pe lângă îndrumări se află și ilustrațiile de lipsă. *Preoții și învățătorii primesc această carte gratuit.* Au a se adresa prin scrisoare sau corespondență ministrului de agricultură: *A földmívelésügyi m. kir. ministerium, szőlészei osztályához, Budapesten.* Toți ceialalți cari doresc a o avea o primesc pentru prețul de o coroană.

E trist numai, că astfel de cărți, scoase pe banii țerei, nu se scot și în limbile nemaghiarilor din patrie, cum trebui.

Din siluirea maghiarisărei. Lista nenorociților siluiți s'au și maghiariseze numele strămoșesc s'a mai sporit cu următoarele nume: Grigorie *Ispravnic* împreună cu opt copii ai sei, în Ispân; Petru *Crișan* în Nagy, Stefan *Ciurila* împreună cu trei copii ai lui, în Kis; Ioan *Nandra* în Nagy, — toți impiegați la căile ferate ungare.

A doua înmormântare a lui Bismarck. Din *Friedrichsruhe* se scrie, că Joia trecută a fost așezat definitiv cadavrul marelui cancelar, prințul Bismarck în mausoleul familiar. La înmormântare a luat parte și împăratul *Wilhelm II.* urmat de înalta sa suită.

Deodată cu sicriul cancelarului s'a așezat în mausoleu și sicriul iubitei sale soții.

Lucrători pentru căi ferate. cari se pricep foarte bine la lucruri de pămînt, la facerea de drumuri mari și mici etc. se află în comuna *Toc*, (posta *Iltéu*, ung. *Iltyó*).

Cei-ce ar avea lipsă de astfel de lucrători să se adreseze aici, la *Alexă Mihu*, (partifirer).

O invenție nouă. La județul din Iași au fost aduși mai mulți băieți înviniți că torturează pe Evrei. S'a găsit la ei o unealtă scurtă, umflată la un capăt, cu dinți mici pe acest capăt, dinți unși cu miere. Când un astfel de instrument este implântat într-o barbă cu oare-care proporție, cea mai mare parte din barbă este smulsă cu piele cu tot.

Urmările șovinismului. Exemplul dat de Șocații și Bunievații din Santova se pare a-și avea în curînd imitatori. »*Egyetértés*» într'o corespondență datată din Zombor spune, că în *Beregh* trecerile la biserica sîrbească sînt deja în curgere; asemenea știri sosesc din Gara, Gacova, Sonta, Nemes-Militici, Baci, Plavna, Buchin, Titel, Bichits, Ceavol și Văscut. În Zombor, dar' mai ales în Subotița iau mari dimensiuni mișcările de trecere, cari s'au extins și peste Dunăre la Șocații din Baranya. Se înțelege, că corespondentul lui »*Egyetértés*» pentru toate acestea bagă vină partidului popular, ear' despre tendențele de maghiarisare n'auze, nu vede.

O fetiță de »harap» se află de câteva zile în spitalul copiilor din Budapesta. *Zachia Murgan*, așa se cheamă fetița, a venit în Budapesta cu părinții sei, care angajați la o trupă din Zanzibar, fac diferite producții în un cindin Budapesta. Ceialalți copii din spital nu se prea bucură de noua lor colegă, căci spăriați de fața și trupul ei negru ca tăciunele, s'au și se ascund de frică. Părinții fetiței o cercetează zilnic și sînt foarte îngrijorați că scumpul lor odor va căpeta — piele albă.

Selbateci împodobiți ca vacile. Un călător englez, dl James Pinnock, a ținut la institutul geografic din Newcastle (Anglia) o conferență asupra Beninului (Africa) și între multe alte curiozități, a spus că a întâlnit în acea regiune un trib de selbateci, cu coade lungi artificiale. Sînt coade uscate de vaci, pe cari și le leagă în partea de jos a spinării, servindu-le pe deoparte ca podoabe, ear' pe de alta ca să se apere de muște, a căror împunsătură e foarte dureroasă. Podoaba aceasta este singurul articol de îmbrăcăminte pe care-l poartă acesti selbatici.

Mulțumită publică. Onorata *Academie-Română* în urma rugărei adresate din partea subscrișilor, a binevoit a dărui pentru biblioteca învățătorilor gr-cat. din despărțământul »*Morlaca*» următoarele opuri: 1. Dicționarul limbii române. 2. Glossariu. 3. Basmele Românilor de L. Șăineanu etc., în total 36 de cărți, în câte mai multe exemplare. Pentru această faptă maritimă exprimăm onor. Academiei-Române cele mai sincere și călduroase mulțumite. Mărgău, în 5 Martie 1899. *Ioachim Lucaciu*, președinte. *Ioan Mango*, notar.

POSTA REDACȚIEI.

N. M. și G. M. în Jupatnic. Dări de seamă despre petreceri, cu venit nu putem publica decât pe lângă taxe, după-cum am anunțat. Binevoii a trimite 1 fl. 50 cr. și atunci vom publica darea de seamă a d-voastre.

Abonent 2562. Va trebui să-ți iai și d-ta un apărător care cunoaște legea, căci altcum dacă nu te aperi bine, vei fi pedepsit. Advocatul va ști apoi să folosească spusele martorilor în favorul d-tale.

Teleianul. Pentru nrul de azi întârziată. Se publică în nrul viitor. Vă rugăm a vă ține de promisiune.

I. P. în Biserica-albă. Causa, că n'ai căpătat nrii 1—5 e că ai trimis târziu abonamentul și acum nu mai avem numerii. Ar fi bine să vă grăbiți cu trimiterea la timp, când apoi primiți nrii regulat.

Dlui R. J. în Soh. Greșeala s'a îndreptat. Foia o trimitem respectivului mai departe, după-ce va trimite prețul abonamentului. Lui S. T. I. N. încă o trimitem, binevoiască a trimite apoi prețul.

T. V. în Ó. O sută de cuverte costă 40 cr. și 10 cr. porto. Pentru trafică trebuie să te adresezi la finanți.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes.** Proprietar: Pentru »Tipografia» societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Loc deschis.*)

Pentru nenorociții din Panticu.

Dela a II-a colectare publicată în nr. 54 al »Tribunei« începând din 18 Martie a. c. și până în 22 Martie, când s'au și împărțit banii prin un comitet mixt, în care am fost însumi ca membru, — apoi parochul local și 2 Români fruntași cu carte, au mai incurs:

I. Dela Blaj, colectați la inițiativa Exc. Sale I. P. S. Metropolit, după lista alăturată. Și anume au contribuit: Victor Mihályi, metropolit 25 fl.; Ioan M. Moldovan, preposit 5 fl.; Dr. Ioan Rațiu, canonic 2 fl.; Simeon Pop Mateiu 2 fl.; Dr. Vasile Hossu 2 fl.; Gavrilă Pop 1 fl.; Dr. Augustin Bunea, canonic 2 fl.; N. N. 50 cr.; Dr. Victor Szmigelsky 1 fl.; Basiliu Rațiu, profesor 1 fl.; N. N. 1 fl.; I. Fr. 50 cr.; N. N. 50 cr.; Emiliu Viciu 1 fl.; Alexandru Ciura 50 cr.; Silv. Nestor 1 fl.; A. C. Domșa 1 fl.; Octavian Măcelariu 50 cr.; Turcu 50 cr.; Stanu 1 fl.; Ioan Moldovan 50 cr.; Radu 50 cr.; Valeriu Suci 50 cr.; O. Bonfiniu 50 cr.; N. N. 1 fl.; Ioan Fekete Negruțiu 2 fl.; Emil Pop 50 cr.; Iuniu Br. Micu 50 cr.; Stefan Pop 1 fl.; Dr. Isidor Marcu 1 fl. 50 cr.; Valea 50 cr.; Aron Papiu 1 fl. = 59 fl.

II. George Farago, notar cerc. în Sferășiu 3 fl.

III. Din orașul *Mișcolț* prin colectanta prea onorata doamnă Aurelia Moțiu, protopopea sa grecilor din Mișcolț, — dela George Vlassa, preot militar 4 fl.; Aurelia Moțiu 1 fl.; Nicolae Chintoanu, căpitan ces. reg. 3 fl.; Dr. de regiment Iacob Făgărășan 2 fl. Dela toți: 10 fl., suma 72 fl., la care adăugându-se I-a și a II-a colectă: 612 fl. 19 cr., rezultă suma: 684 fl. 19 cr., care sumă împreună cu altă sumă colectată prin alți membri ai com. de 288 fl. 2 cr., în sumă de 972 fl. 21 cruceri, s'au împărțit în ziua de 22 Martie între nenorociți în proporțiunea pagubelor suferite.

Raționciniu public se va da pe la sfârșitul lui Aprilie a. c.

Dârgea, la 22 Martie 1899.

Ioan Hățiegan,
protopop.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu primește răspunderea.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 3-a în Post, gl. 2, sft. 10.		rés. ap.
Dum.	21 Cuv. P. Iacob	2 D. Paștilor	5 40 6 20
Luni	22 S. N. Art. Vasilie	3 L. Paștilor	5 37 6 23
Marti	23 Cuv. Nicon	4 Isidor	5 35 6 25
Merc.	24 S. P. Zaharia	5 Vincentie	5 33 6 27
Joi	25 (+) Bunavestire	6 Celestin	5 31 6 29
Vineri	26 Sob. Arch. Gavriil	7 Hermann	5 30 6 30
Sâmb.	27 Cuv. Matrona	8 Albert	5 27 6 33

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 21 Martie: Cernatul-inferior.

Mercuri, 24 Martie: Vorumloc.

Mercuri, 24 și Joi, 25 Martie: Cojocna, Daróc, Hida.

Joi, 25 Martie: Hășmașul-Lăpșului, Ilia-murășană, Viștea-inferioară.

Vineri, 26 Martie: Uioara.

Sâmbătă, 27 Martie: Huedin (3 zile premergătoare tirg de oi), Turda.

Sămênțe de economie!!

Trifoiu!

Luternă!

Napi de nutreț!

Iarbă franceză și engleză!

numai în calități alese, au sosit proaspete și se vând cu prețuri moderate la

„Concordia“,

[15] 2-3

societate comercială pe acții,

Sibiu,

și la filialele ei în Alba-Iulia și Făgăraș.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brânzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Prețul 1 fl. v. a

Pentru porto postal încă 3 cr. mai mult.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Prăvălia „Mercur“,

societate comercială pe acții în Dej,

aduce la cunoștința on. public român, că pentru sezonul de primăvară se poate căpeta cu cele mai modeste prețuri:

Stofe pentru dame indigene și franceze, cretone atlas-satinuri, batisturi în culori și desemnuri Diferite zephyruri, oxforduri și canafasuri. Tot soiul de pânză și chifone pentru albituri.

Stofe bărbătești indigene și engleze dela cele mai renumite fabrici.

Papuci (ghete) și galoci pentru bărbați, dame și copii.

Pălării pentru bărbați și copii în fașonurile cele mai noue și pălării proțești. Plapoane de chașmir, atlas și rong mari și pentru copii. Foarte frumoase covoare de spargă, tapestri și persiane.

Mare deposit de bumbacuri de brodat, împletit și tot

Rum veritabil, englez, de Cuba și Jamaica.

Vinuri naturale de masă, friptură și desert.

Vinderea se face în mare și în detalii cu cea mai mare promptitudine.

[14] 4-5

Direcțiunea.

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoștință publică, că în 19 Aprilie a. e. se va vinde prin licitațiune publică și pe lângă bani gata, în cancelaria comunală din Fofeldea:

1. O bivolă prinsă, fără semne deosebite, în etate de 4 ani pe lângă prețul strigărei 30 fl.

2. O iapă roșie de 8 ani, pe lângă prețul strigărei 15 fl., la care se observă, că până la acest termen proprietarul se poate însinua și documenta identitatea sa de atare.

Fofeldea, 31 Martie 1899.

[16] 1—1

Primăria comunală.

Anunț.

Un învățator calificat, cu praxă îndelungată pe cariera învățătorească, ar dori să dea ore private la unii copilași mici din o casă bună, pe timpul dela 1 Iunie până în 1 Septemvrie a. e. Onorații domni cari doresc un astfel de instructor bun să binevoiască a se însinua la administrațiunea „Foi Poporului” în Sibiu, de unde vor primi și îndrumările necesare.

[17] 1—1

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanul.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

„CONCORDIA”

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Deposite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicate de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciainuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

➔ Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus. ➔

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigeană. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, teșcovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista”. Halva. Luminări de ciară, stearină, parafină și de senu. Singurul deposit al fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Măsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mülhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

➔ Prețuri-curente la cerere gratis și franco. ➔

[2351] 14—

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoiască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

➔ Instalare de lumină Atycelen. ➔

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[8] 6—